

מגזין הבולאים בישראל

קורות עיצובם של סמל המדינה ודואר ישראל
(עמודים 6-10)

דבר העורך

גיליון 96 יורד לדפוס עם ראשית עונת הקיץ. הקיץ הישראלי נפתח בימי הזיכרון הלאומיים ולאחריהם יום העצמאות. ימים אלו, אשר נקבעו בפנתיאון הלאומי כביטוי לתקומת-ישראל מתוך חשיכת ההיסטוריה, הותירו את הדם מעל דפי הגיליון.

דרך גלויה ששרדה ממחנה הריכוז דראנסי שבצרפת מדגים א' זולבסקי את הנאיביות שהייתה מנת-חלקם של האסירים, שעתיים להישלח לאושוויץ. במדור "חדשים בספריה" ניתנת הצצה לספרו של ברוס צ'דרטון, "במעמקי התהום: השואה – ההיבט הבולאי", המנתח את אירועי השואה מנקודת מבט בולאית, ומגלה בהם דרכה זויות וצדדים נוספים.

המעבר מאותה ה"תהום", כשם ספרו של צ'דרטון, לעבר ימי התהוותה של מדינת ישראל, מוצא את ביטוי במאמר של ה' חקק, על קורות עיצובם של סמל המדינה וסמל הדואר. חקק צלל לנבכי ההצעות השונות לעיצוב סמל המדינה – 450 במספר – ומצא כי מכל שכבות האוכלוסייה נרתמו למשימה הלאומית: לתמצת ולקפל באמצעות סמל גראפי את צביונה של המדינה הנרקמת לנגד עיניהם. בהצגת קורות עיצובו של סמל הדואר מסיט חקק את הזרקור על צדדים עלומים נוספים מימי ראשית המדינה.

לצד אלו שזורים בין דפי הגיליון מאמרים העוסקים בקשת רחבה של עניינים בולאיים, מהארץ ומכל רחבי הגלובוס. בחודש מרץ נערך כנס אקדמי ראשון מסוגו בארץ, תחת הכותרת "סיפור גדול במימדים קטנים – בולים בארצות ערב", בו לקחו חלק היסטוריונים ומזרחנים. האבחנות המרכזיות שעלו בכנס סוקרו בגיליון, לצד מאמר המבוסס על הרצאה שמסר בכנס המזרחן ד"ר ע' ניר.

מאמרו של י' כהן על קונטרסי הזהבית, אשר מתכתב עם מאמרו של ד"ר י' ואלך מ'שבל' 75 (ינואר 2009), מהווה דוגמא לאופן שבו מאמר של אספן אחד מעורר אתגר וסקרנות בקרב אספן אחר ומביא לכתיבת מאמרים נוספים בנושא, גם לאחר מספר שנים מאז פרסומו.

קוראים המבקשים לשתף את הקהילה הבולאית עם מאמר פרי-עטם, מוזמנים לפנות להתאחדות בולאי ישראל, בכתובת המופיעה מימין. מערכת 'שבל' תיאות לסייע בכתיבה ובנתינת כלים וקווים-מנחים לנושאים שיימצאו ראויים להיכלל בין דפי המגזין.

איתמר עצמון
עורך 'שבל'

התאחדות
בולאי
ישראל

שבל

גליון מס' 96
אייר תשע"ד – מאי 2014
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת לפניות ולמנויים:
ת"ד 4523, ת"א 61045
טל: 03-6295547
פקס: 03-5259716
Email: ipf@netvision.net.il
www.israelphilately.org.il

עורך אחראי: טיבי יניב
עורך: איתמר עצמון
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס
שרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- 2 דבר עורך
- 3 מכתבים למערכת
- 4 חדשות הבולאות
- 6 כך עוצבו סמלי המדינה ודואר ישראל / הרצל חקק
- 11 גלויה ממחנה הריכוז דראנסי / אלכסנדר זולבסקי
- 13 קונטרסי "זהבית" – מבט חדש / יעקב כהן
- 18 "סיפור גדול במימדים קטנים" – בולים בארצות ערב / אהוד קוינטר
- 18 שירות ה"אקו פוסט" – חידודים והשלמות / גנדי ברמן
- 19 סוכנים של אחדות במדינה מפולגת
- 20 חדשות היודאיקה / אריה לין
- 22 חדש על מדפי הספריה / לילך גלעד
- 23 דואר הרשות הפלסטינית: אתר חדש
- 24 הנפקות בעולם לציון אירועים ומועדים / אביב רויכמן
- 26 עדכון קטלוג בולי ישראל
- 27 חותמות דואר ישראל
- 30

בתמונת השער: האחים גבריאל ומקסים שמיר, מעצבי סמל המדינה וסמל הדואר, אשר עיצבו בולים רבים בשנות המדינה הראשונות. צילום אביב מוזס, מתוך אתר האחים שמיר, באדיבות יורם שמיר

בולאות מימים רחוקים

מכתבים וגלויות דואר מן העבר עשויים לשאת ערך פילטלי גבוה כאשר הודבק עליהם בול נדיר או שהוחתמו בחותמת מיוחדת. אולם לעיתים ניתן למצוא בהם ערך בולאי מוסף דווקא מכיוון אחר: התוכן הנאמר בהם. גלויות דואר שנכתבה בשנת 1892 והתגלגלה לאוסף שלי, אשר נושאת מאפיינים טיפוסיים למדוי, מתגלתה כפנינת חן עבור אספני בולים, הודות למלל שנכתב בה והבקשות הבולאיות המקופלות בתוכה. מדובר בגלוית הדפס גרמנית שנשלחה מהעיר דרסדן (Dresden) שבגרמניה לאי יאווה (Java), כיום חלק מאינדונזיה, עליה הודפס בול בעריך של עשרה פפניג.

בגלויה זאת, הכתובה בצרפתית, מופיעה בקשתו של סוחר, אשר היה בין השאר אספן בולים, שחברו ישיג עבור האוסף שלו בולים מהאי יאווה. בקשותיו המפורטות חושפות מעט מן הדבקות והלהט שהיו מנת חלקם של אספני הבולים בימים הרחוקים של סוף המאה ה-19:

אדון נכבד, דרזדן 6 בספטמבר 1892
 סלח לי שאני פונה אליך לנצל את טוב לבך ולבקש את עזרתך, אותה אני כנראה אקבל. במקצועי אני סוחר, אולם התחביב שלי הוא איסוף בולים, ואני מעוניין לקשור קשר עם אדם אשר גם הוא אספן בולים ויהיה מעוניין להחליף איתי בולים. באם יש לך חברים אספנים, אבקש שתמליץ עלי ואני אחזיר לך טובה בכל אשר אוכל.
 בתודה מראש,

William Ruckelshausen Dresden,
 Florastrasse 10. (Saxe)

מבקשתו של כותב הגלויה ניכר כי לא ידע שבאי יאווה לא הונפקו בולים בשנים אלו. באותן השנים האי היה שייך ל"חברת הודו המזרחית ההולנדית" (v.o.c), והונפקו בו בולים לראשונה רק בשנת 1908, כחמש עשרה שנים לאחר שנכתבה הגלויה.

יש לציין כי עד לשנת 1892, השנה שבה נשלחה הגלויה, הונפקו בגרמניה האימפריאלית – הארץ בה שהה כותב הגלויה – מעל ל-44 בולים, וזאת מבלי לכלול את בולי הנסיכויות של גרמניה. סמוך לגרמניה היו מדינות רבות, כמו צרפת, אנגליה, בלגיה והולנד אשר הנפיקו בולים בתדירות שוטפת ולא היה צורך להתאמץ ולשלוח בקשה להחלפת בולים עד האי יאווה הרחוק.

אולם לאהבה של איסוף הבולים אין גבולות. עבור אותו אספן גרמני, היה האי יאווה אזור מרוחק ועלום ומשאת נפשו של אספן המייחל להושיט את ידו לכל רחבי הגלובוס. אינני יודע כיצד התגלגלה לידי כתובתו של אספן בולים המתגורר ביאווה, והאם הצליח בסופו של דבר לקיים עמו חליפת מכתבים ולהחליף בולים. אולם כדאי לשים לב אילו מאמצים עשה אז אותו אספן לפני 122 שנים, כדי להשיג בולים לאוסף שלו ובאיזו דבקות וכן התמסר לתחביב שלו.

אלכסנדר זולבסקי

השגרירים של ישראל

במוסף יום העצמאות של עיתון "הארץ" (5.5.2014, עמ' 20-22) פרסם זהר נוי כתבה מקיפה על בולי ישראל. בכתבה שפך נוי אור על מרכיבי העיצוב של בולי ישראל, ובשפה קולחת הבהיר כמה תופעות ייחודיות המתקיימות בהן. בכתבה הוא הציג את הקולות השונים של אנשי הבולאות בישראל – אספנים, מעצבי בולים, גורמים בבולאות המאורגנת ועוד – והציג תמונה ברורה לעם ישראל: הבולאות הישראלית עדיין חיה ובעטת, והפיסות הקטנות שאנו האספנים מלקטים בשקידה בולמות בחובן מידע היסטורי ותרבותי מן השורה הראשונה. ירבו יוזמות של פרסום מאמרים בולאיים, הן בעיתונות הייעודית ואף בעיתונות הכללית.

יערה כהן

703

Talia Stamps

Moshe Aharon Awad - American Philatelist Member No. 220304

ת"ד: +972-52-3315322, טל: +972-3-7301142
 moshe.aharon39@gmail.com

קונה ומוכר בולי ישראל, שנתונים, מעטפות מיוחדות, ניליונות מיוחדים, מעטפות ונילונות נגרים, תוויות סימה, בולי זרזון שונים, אלבומיות ודפי מזכרת.

Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

מהנעשה בבולאות בארץ

מר אלי ובר, נשיא התאחדות בולאי ישראל, נשא דברים בזכות שיתוף הפעולה הפילטלי המתבטא בחילופי מידע והשתתפות בתערוכות, וכמובן הזכיר את תערוכת הבולים "תל-אביב 2013" שבה נטלה רוסיה חלק נכבד. לקראת סוף הטקס הוענקו מדליות ותעודות הוקרה למשתתפים והוחתמה גלויית דואר לציון האירוע.

היפיפייה הנרדמת

(מכירת אוקטובר 2013 של רומנו - בית מכירות בולים בע"מ)

סוריה, הארץ המדממת היום, הייתה בשנות ה-20 של המאה הקודמת מושבה צרפתית שקטה, יפה ומתורבתת. משה בכר ז"ל, אשר חי באותן השנים בדמשק ובנה אוסף של בולי סוריה ופולסטניה, עלה בתחילת שנות ה-30 לארץ ישראל. הוא נפטר בארץ בשנת 1936 ומאז ועד לאחרונה שכב האוסף בדירה בתל-אביב כאבן שאין לה הופכין, מבלי שאיש יתעניין בו, לרבות היורשים.

בסתיו 2013 הובא האוסף להערכה לבית המכירות "רומנו" ללא צפיות גדולות מטעם היורשים, ושם זכה לראשונה לטיפול ראוי. התברר כי למעלה ממאתיים לוטים של בולי סוריה ולבנון אשר הוכנסו לקטלוג המכירה הפומבית זכו להתעניינות רבתי, בעיקר בקרב אספנים מצרפת. פריטי האוסף נמכרו בסכום כולל של 173,000 דולר, כשהפריטים הבולטים ביותר היו 15 בולי הדפס רכב אדום (במקום שחור) של בולי סוריה, שידוע על קיום גליון אחד בלבד מתשנית כזאת. במכירה נכללו צמדה של עשרה בולים וכן צמדה של ארבע ובול בודד (בולים אלו נמכרו בכ-37,000 דולר, 18,000 דולר ו-4,525 דולר בהתאמה).

באוסף היו עוד תשניות רבות שחלקן לא דווחו עדיה כלל בספרות הבולאית.

תערוכת הבולים "רוסיה 2014"

בטקס חגיגי, שהתקיים ב"מרכז תרבות רוסיה" בתל-אביב, נפתחה ב-24 באפריל תערוכת הבולים "רוסיה 2014". התערוכה התקיימה לרגל ציון מאה שנה להנפקת בולי הצדקה של רוסיה ולציון מסורת ההתכתבות של עולי הרגל הרוסיים בארץ הקודש בתחילת המאה הקודמת. מרבית דפי הבולים בתערוכה הובאו מרוסיה באדיבותה של האקדמיה הבולאית הלאומית הרוסית, ובנוסף השתתפו בהקמת התערוכה גם אספנים פרטיים והתאחדות בולאי ישראל אשר ליוותה את התערוכה בשלבי הקמתה. מר אנדרי סטריגין, נשיא האקדמיה הבולאית, הדגיש את קשרי הבולאות ההדוקים בין ישראל לרוסיה והזכיר את המורשת הדוארית שהחלה עוד בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה.

יוזם התערוכה נשיא האקדמיה הבולאית הרוסית, פרופ' סטריגין, בטקס הפתיחה

גלויית דואר מוחתמת מטקס פתיחת התערוכה

הבחירות לעמותה התל-אביבית

באסיפה הכללית של עמותת תל-אביב נבחר וועד חדש לשנת 2014. דו"ח העמותה נבדק על ידי ועדת הביקורת - רו"ח דוד אפרגן וחבר הוועד צבי פולק - ונמצא חיובי. לועד החדש נבחרו: אלחנן הנדלסמן - יו"ר; עו"ד לשצי'נסקי ואריה גרנדה - חברים. רו"ח דוד אפרגן וצבי פולק נבחרו לוועדת הביקורת.

תווית דוארמט לרגל ביקור האפיפיור

לרגל ביקורו הקרוב של האפיפיור פרנציסקוס בישראל ב-25-26 במאי ינפיק "דואר ישראל" תווית דוארמט חדשה, אותה ניתן יהיה למצוא במכונת ה"סימה" המוצבת בסניף הדואר של בית הכרם בירושלים. במהלך הביקור, אשר נועד לציין יובל שנים לביקורו ההיסטורי של האפיפיור פאולוס השישי בישראל בשנת 1964, מתכנן האפיפיור לבקר בירושלים, עמאן ובית לחם ולקיים מיסה בכנסיית הקבר בעיר העתיקה בירושלים. על התווית יופיע הכיתוב "האפיפיור פרנציסקוס בארץ הקודש" ותמונה של כנסיית הקבר.

האסיפה השנתית של התאחדות בולאי ישראל

2014 (אי הצמדה למדד כבר זו השנה החמישית ותקציב של 360 אלף ש"ח במקום 560 אלף). "דואר ישראל" הסכים להוסיף 150 אלף ש"ח מהרזרבות המצויות בקרן לעידוד הבולאות, קרן אשר הולכת ומתרוקנת.

עקב הקיצוץ התקציבי קוצצו משכורות המנכ"ל, המזכירה והעוזרת לפעילות נוער והספרנית ב-10 אחוז. כתוצאה כך צומצמו שעות הפעילות של משרדי ההתאחדות. המשרד יהיה פתוח בימי ראשון עד חמישי בין השעות 9:00 ל-15:30, והספרייה תהיה פתוחה לציבור בימי חמישי בין השעות 12:00 ל-18:30.

כמו כן, בעקבות הצמצום בשעות העבודה הופסק החוזה מול השירות הבולאי של האו"ם, ומהראשון ביולי תפסיק ההתאחדות בשיווק בולי האו"ם. הנהלת ההתאחדות המליצה לאו"ם למצוא סוכן אחר, ואם וכאשר ימונה - נודיע על כך לחברים.

האסיפה אישרה את דמי החבר לשנת 2014: דמי החבר השנתיים באגודות החברות בהתאחדות ייקבע על פי החלטת האגודות. כל אחת מן האגודות הרשומות ברשם העמותות תשלם להתאחדות 31 ש"ח לחבר לשנה בשני מועדים.

חברי החוגים שאינם מנוהלים יותר כאגודות רשומות ואינם מדווחים לרשם עמותות - ישלמו 41 ש"ח לשנה עבור חברים וותיקים (אשר היו רשומים ב-31 בדצמבר 2011) ו-100 ש"ח עבור הוספת כל חבר חדש בחוג.

דמי החבר השנתיים עבור החברים הישירים בהתאחדות יעמדו על 100 ש"ח לשנה. כידוע, כל חברי האגודות והחוגים חברים באופן אוטומטי בהתאחדות בולאי ישראל ונהנים מכל הזכויות, כמו החברים הישירים.

27- במרץ התקיימה האסיפה הכללית השנתית של התאחדות בולאי ישראל.

במהלך האסיפה דיווח עו"ד אלי וובר, נשיא ההתאחדות היוצא, על פעילותה של ההתאחדות בשנת 2013, אשר שיאה הייתה השנה בהקמת התערוכה הבינלאומית המוצלחת "תל-אביב 2013", והדו"ח אושר על-ידי האסיפה.

כמו כן הוצג דו"ח ביצוע התקציב לשנת 2013 (אשר למרות קיצוץ התקציב שהוטל על-ידי "דואר ישראל", הסתכם ללא גרעון עקב נקיטת צעדי חסכון רבים). וועדת הביקורת, שבדקה את ניהול הספרים בנוסף לבדיקת רואה החשבון החיצוני, מצאה דו"ח זה תקין והמליצה לפורום לאשר אותו. האסיפה אישרה פה אחד הדו"ח הכספי, שחררה את חברי מוסדות ההתאחדות מתפקידם וניגשה לבחירות בעלי התפקידים לשנים 2014-2015.

עו"ד אלי וובר נבחר פה אחד לכהונה נוספת כנשיא ההתאחדות ויו"ר הוועד.

האסיפה בחרה שמונה חברי וועד מתוך תשעה מועמדים: בורשטיין משה (יו"ר אגודת ירושלים); ברק יצחק (יו"ר איל"ת); הנדלסמן אלחנן (יו"ר אגודת ת"א); לדור מנחם (ירושלים); נוי זהר (תל-אביב); נתנאל יגאל (רמת-גן); קרמנר מרדכי (יו"ר אגודת חיפה); עו"ד רויכמן אביב (תל-אביב).

האסיפה הביעה דברי תודה לד"ר יהושע מגר (יו"ר אילת הקודם) ולירם לוביאניקר על מילוי תפקידם בוועד הקודם.

הדיון העיקרי שהתעורר באסיפה סבב סביב העתיד הכלכלי של דואר ישראל ושל התאחדות בולאי ישראל. האסיפה דיווחה על הקיצוץ הניכר שכבר הושט על תקציבה של התאחדות בולאי ישראל

כך עוצבו סמלי המדינה ודואר ישראל

יום העצמאות הוא הזדמנות לחזור לימי תש"ח, לשנות הראשית של מדינת ישראל. להתרגשות סביב עיצוב סמל המדינה, סביב עיצוב הלוגו של דואר ישראל. השם "שמיר" מכבב בזכיות של שני הסמלים הללו. לאחים שמיר יש מקום שמור בהיסטוריה של מדינת ישראל. סמלים לאומיים נשארים לנצח

מאת: הרצל חקק

שלהם (שכתובתו <http://shamir-brothers.com>) ימצא אותם כנסיכי העיצוב של מדינת ישראל בנושא עיצוב לוגואים ושטרות כסף. כך למשל תמונת חייל הנח"ל בשטר מחצית הלירה הירוקה עוצבה על ידי האחים שמיר.

האתר של האחים שמיר מסקרן במיוחד ושופע חומר על האחים. באתר נמצאים פרקים עלומים מן ההיסטוריה של מדינת ישראל, ובייחוד יש בו כדי להאיר ציוני דרך לגבי שנות המדינה הראשונות. בין היתר עוקב האתר אחר עיבוד סמל המדינה, גם לאחר שנות דור באמצעות הצגת ביצוע של עיצובים מודרניים.

התרגלנו לכך שסמל המדינה הוא מגן, שבמרכזו ניצבת מנורת

שבעת הקנים. מכל צד יש ענפי זית ובתחתית המנורה כתובה המלה "ישראל" בצבע זהב ועל רקע כחול עז. אולם, למעשה הציעו האחים שמיר גם גרסה נוספת, שבה הצבע השולט הוא לבן או אפור-כסוף על רקע כחול.

באתר של האחים שמיר מוסבר ההבדל: "הגרסה הראשונה משמשת בדרך כלל כסמל המדינה מוצג כשלעצמו, בעוד הגרסה השנייה משמשת בנס הנשיא או כשהסמל מופיע על גבי דגלונים. במסמכים רשמיים מוצג הסמל לעתים קרובות בשחור-לבן (המנורה ויתר האלמנטים כשהם לבנים על רקע שחור), ובמוסדות שונים מוצג הסמל כתבליט, בלי הבדל משמעותי בין צבע האלמנטים לצבע הרקע".

**מי שיגיע
לגנון המדינה
ויפשפש בתיק
הכבד של
בחירת סמל
המדינה, ימצא,
שהוגשו לוועדה
450 הצעות
לסמל, שהגיעו
מ-164 אנשים
שונים**

האחים שמיר בשעת עבודתם. מימין, גבריאל שמיר ומשמאלו אחיו מקסים. צילום אביב מוזס, מתוך אתר האחים שמיר, באדיבות יורם שמיר

ימים ימי ראשית המדינה, שנים שבהן היא צעדה את צעדיה הראשונים כישות ריבונית. מעניין לעקוב אחר לידת סמל המדינה בדמות מנורה ואחר סמל הדואר בדמות צבי. האחים גבריאל ומקסים שמיר זכו בבכורה. הם נבחרו לעצב את שני הסמלים הללו, ומי שעוקב אחר אתר האינטרנט של האחים שמיר ימצא אותם ככוכבי עיצוב לוגו ושטרות בראשית ימי המדינה. סמל הדואר עוצב קודם, ממש סמוך להכרזת העצמאות, אבל נפתח בסמל הממלכתי מכולם, סמל מדינת ישראל.

מי ישב בוועדת הסמלים?

לפי מסמכי גנון המדינה, הרכב הוועדה שמונתה על ידי הממשלה בד' באייר תש"ט היה: שר התחבורה דוד רמז, יו"ר הוועדה. חברי הוועדה היו: שר המשפטים פינחס רוזן, שר הפנים והעלייה משה שפירא, שר החינוך והתרבות זלמן שז"ר, ומזכיר הוועדה היה ס. שילו. ליד הוועדה הוקמה ועדת מומחים: מר ר' אראל, יועץ גרפי של המדפיס הממשלתי, י' טאובמן, נציג איגוד הגרפיקאים, והגרפיקאי אוטו וואליש, אשר זכה לפני הקמת המדינה בעיצוב בולי הדואר העברי. לפי הרשום בגנון המדינה, ועדת הסמלים קבעה את דגל המדינה, סמל המדינה, נס הנשיא, דגל צי הסוחר – וניתן לה גם הסמכות לקבוע בעתיד את הדגל לאגיות נושאות דואר.

מעניין, שבועדת הסמלים משנת 1960 שילבו גם גורמים אחרים. בין חבריה של ועדת הסמלים שהתכנסה במאי 1960 היה מנהל השירות הבולאי משה כהן, מנהל המחלקה לאמנות במשרד החינוך והתרבות מ' ארזון, מנהל מחלקת הגרפיקה בבית ספר בצלאל ר' דיין ועוד.

בגנון נמצא מכתב מ-14 ביוני 1948 שבו מבקשת אגודת הציירים העברים לגרפיקה שימושית בארץ ישראל להקים מכון גרפי ממשלתי, "אשר ירכז בידו את כל עבודת הפרסום של מחלקות הממשלה...העבודות הבאות בחשבון לביצוע הן: סמלים, שלטים... בולי דואר והכנסה" וכו'...".

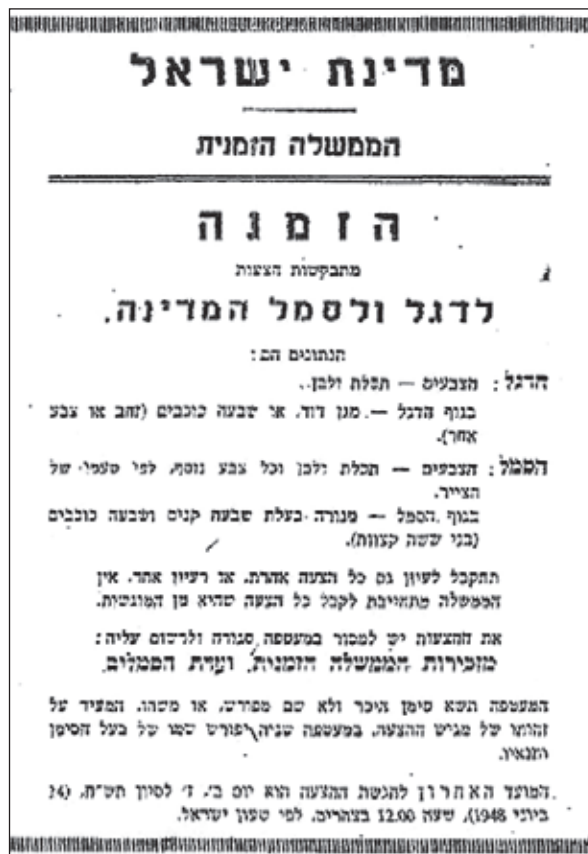
סמל המנורה

סמל המדינה היה בוודאי משאת נפשם של כל הגרפיקאים. עיצוב סמל מדינת ישראל שקמה לאחר אלפיים שנות גלות היה בגדר מאורע היסטורי. בתיאור פעולת ועדת הסמלים מסופר על תחרות בנושא סמל המדינה, ועלפי הדיווח הוגשו 131 הצעות, ולבסוף נבחרה ההצעה של 'שמיר' – סמל בדמות מנורה. עלפי התכתובת, הכוונה היא למשרד הגרפיקה של האחים שמיר. מי שיגלוש באתר

הדרישות במכרז להפקת סמל המדינה

התוצאה הסופית הייתה סמל, שבו המנורה היא הגיבורה המרכזית. השאלה היא, מה נכתב בפנייה לגרפיקאים בבואם לעצב את סמל המדינה?

במכרז, שפרסמה ועדת הסמלים, הייתה קריאה לאזרחים להציע הצעות שונות שמהן ייבחר סמל המדינה. במכרז עצמו מופיע פירוט של יסודות-מנחים ודגשים לעיצוב הסמל, אולם נאמר בגלוי, ש"הוועדה תדון בכל ההצעות". ואכן, לוועדת הסמלים שהקימה מועצת המדינה הזמנית הוגשו הצעות רבות ומגוונות מאוד.

המכרז שהופץ לציבור בו הוצגו הדרישות לעיצוב סמל המדינה והדגל

לאחר מיון מעמיק נותרו לדיון שלוש הצעות – ומתוכן בחרה מועצת המדינה הזמנית בהצעה, שהגישו האחים שמיר. מועד ההחלטה היה י"א בשבט ה'תש"ט, 10 בפברואר 1949.

בנוסף ההחלטה, המופיע באתר של האחים, נאמר שהנושא העומד על סדר היום הוא "סמל מדינת ישראל". יו"ר הכנסת יוסף שפרינצק מנהל את הדיון, והגברת בבה אידלסון, יושבת ראש ועדת הסמל והדגל גאה להציג את ההצעה לסמל המדינה. בסיום הישיבה רשומים דברי היושב ראש שפרינצק: "אני קובע שהסמל של מדינת ישראל אושר פה אחד על ידי מועצת המדינה הזמנית".

מי שיגיע לגנוץ המדינה ויפשפש בתיק הכבוד של בחירת הסמל, ימצא, שהוגשו לוועדה 450 הצעות לסמל, כאשר מספר המגשימים עומד על 164.

שלוש ההצעות שהגיעו לגמר

לגמר הגיעו האחים שמיר, הגרפיקאים אוטה ואליש וסטרוסקי, ומשרד הגרפיקה של איתמר דוד וירחמיאל שכטר.

בהצעתם של ואליש וסטרוסקי צויר מגן שכלל שני מרכיבים: מנורת שבעת הקנים משער טיטוס ברומא, ומעליה שבעת הכוכבים, סמל המדינה על פי הצעתו של בנימין זאב הרצל.

בהצעה של דוד ושכטר הופיע הפסיפס של בית הכנסת ביריחו – שבו מופיעה במרכז מנורת שבעת הקנים אשר ניצבת על שלוש רגליים, משני הצדדים שופר ולולב ומתחת הכתובת "שלום על ישראל". סגנון המנורה שונה ממנורת שבעת הקנים, שהופיעה בשער טיטוס.

בהצעה המקורית של האחים שמיר הופיע מגן, שבמרכזו מנורת שבעת הקנים בהשראת המנורה בשער טיטוס אך בעיצוב סכמתי מודרני. באותה הצעה ראשונית הופיעו גם שבעת הכוכבים של ב"ז הרצל, אשר מסודרים מעל המנורה בשורה, ומשני עבריה ענפי זית.

באתר של האחים שמיר מופיע הסבר לבחירה בסמלים אלה: "ייתכן, שמעצבי הסמל, האחים שמיר, הושפעו מקטע בנבואת הנביא זכריה (ספר זכריה, פרק ז), שבה מראה המלאך לנביא "מנורת זהב וגלה על ראשה ושבעה גרותיה עליה... ושניים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואחד על שמאלה". האחים שמיר עצמם לא הזכירו את הקטע מספר זכריה כהשראה לעיצוב, אף על-פי שהסבירו בפירוט את כיוון עבודתם בריאיון, שנתנו לעיתון מעריב ב-11 בפברואר 1949. לפיכך, אין לדעת אם מדובר בצירוף מקרים או בדמיון מכונן".

האחים שמיר מספרים על דרכם בעיצוב הסמל

כאמור, ב-11 בפברואר 1949 העניקו האחים שמיר ראיון לעיתון מעריב אצל העיתונאי אלכסנדר סבירם, שבמהלכו גוללו כיצד הגיעו לסמל המנורה. לדבריהם, במהלך העבודה המקדימה הם בדקו סמלים של מדינות שונות ונוכחו, שהמנורה היא הסמל היחיד, שאינו מופיע אצל אף אומה או עם אחר. בראיון הם אף סיפרו, שבהצעה המקורית הם הגישו "מנורה מסוגנת" ונתבקשו להחליפה במנורה הידועה משער טיטוס.

בכתבה במעריב אף הוצגו הישגים של האחים בתחרויות עיצוב נוספות: פרס בעד כרזה לגיוס, התמונה על בול הדואר של ירושלים, בול ליובל שנת השבעים של פתח תקווה ועוד. אולם האחים מסיימים בכך, שהם גאים בעבודה, שנפל בחלקם לעצב את סמל מדינת ישראל, ומספרים בהתרגשות כי אין להשוות בין כל הישגיהם להישג הזה שלהם לעצב את סמל מדינת ישראל: "אין להשוות את כל זה עם הפרס של הסמל. לזה זוכה צייר פעם באלפיים שנה. לא רק צייר, אלא כל עם ישראל ציפה להזדמנות זאת אלפיים שנה. העיקר, שזכינו לכך כעת, שיש לנו גם סמל, נתמלאה משאלתנו ונהיה ככל הגויים עם ישראל".

ההנחיות לשינוי ההצעה המקורית

הוועדה בחרה בהצעה של האחים שמיר כהצעה מנצחת, וראתה בה בסיס נאות לסמל המדינה. אולם, היא פנתה לאחים לבצע מספר שינויים:

האחים נתבקשו להחליף את העיצוב המודרני של המנורה בעיצוב העתיק יותר, אשר מופיע בתבליט שער טיטוס. שם מככבת המנורה בתהלוכה של עבדים וחילים השבים לרומא לאחר ניצחון הרומאים על יהודה והחרבת בית המקדש בירושלים בשנת 70 לספירה. הכוונה הייתה לסמל את שיבת המנורה למקומה המקורי, כסמל לעצמות ישראל. ענפי הזית נראו מתאימים יותר כמסמלים תקופה חדשה כמו עלה הזית בסיפור נוח, ושימוש זה נראה בעיני הוועדה עדיף על הלולב ועל הביטוי "שלום על ישראל". להשלמת הסמל נתבקשו האחים להוסיף למטה את המלה "ישראל" בתחתית המנורה – וכמובן, להשמיט את שבעת הכוכבים מחזונו של ב"ז הרצל. השימוש בתבליט הרומי נועד לסמל את חזרת המנורה למקומה המקורי, למולדתה.

האחים שמיר ניאותו להנחיות הוועדה, ואכן עיצבו סמל מדינה. הסמל שעיצבו אכן עיגל את כל הפינות וענה על כל הציפיות. בתמונות הנלוות לרשימה זו מופיע העיצוב המקורי של האחים שמיר, ולצדו ההצעה הסופית, לאחר שהאחים שילבו את ההנחיות של הוועדה. המוצר הסופי שלהם הפך לסמל מדינת ישראל. מעמדו המשפטי והמדיני של הסמל על פי החוק נקבע ב"חוק הדגל, הסמל והמנון המדינה", תש"ט-1949, שהתקבל ביום 24 במאי 1949.

מגוון ההצעות שהוצעו לסמל המדינה

מה היו ההצעות, לפני שנקבע הסמל הסופי על פי הצעת האחים שמיר?

לפי מגוון ההצעות, שהגיעו לידינו ניתן לזהות, שההנחיה שהוצגה במרכז, פתחה אפשרות לעצב את הסמל בהתבסס על מוטיבים שונים, ופתיחות זו הולידה שלל הצעות מגוונות. המנורה אכן מככבת במקום הראשון, אך מצאנו גם הצעות גרפיות המבליטות מוטיבים אחרים: שבעת הכוכבים מחזונו של בנימין זאב הרצל, גור אריה יהודה, לוחות הברית, שופר וכיוצא בזה, או שילוב של מספר מרכיבים.

היה גרפיקאי שהציע לשלב את הצבי ובתוכו מגן דוד כסמל המדינה. שם המציע היה עזרא עוממיסי.

היה גרפיקאי בשם יוסף שטוב, שהציע סמל, שבו ביקש לשלב כמה מרכיבים אשר מבטאים בעיניו את הזהות הישראלית: מנורה, שבעה כוכבים, מגן דוד ואריות. הצבעים שהציע לשלב בסמל היו זהב, כסף, כחול.

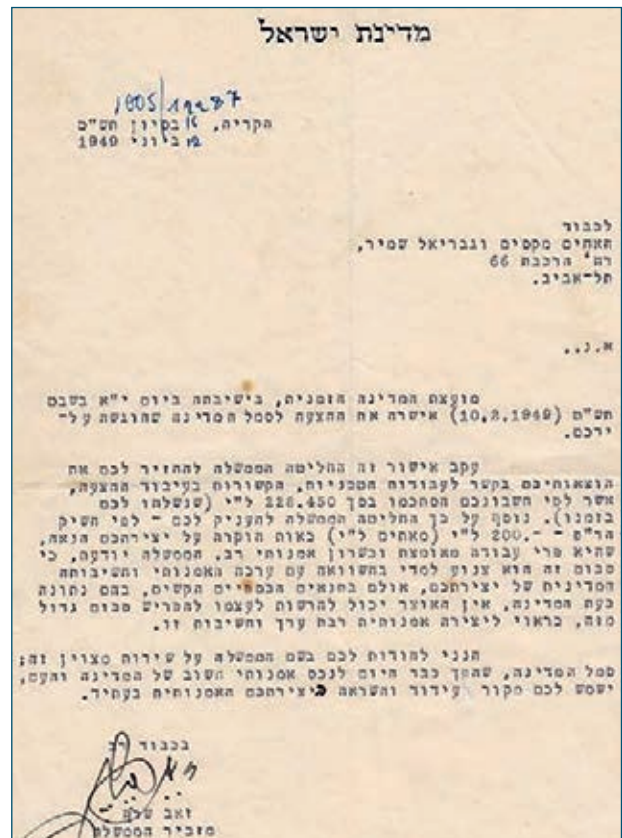
השימוש בתבליט הרומי נועד לסמל את חזרת המנורה למקומה המקורי. למולדתה

ההצעה המקורית של האחים שמיר לעיצוב סמל המדינה. באדיבות אתר האחים שמיר

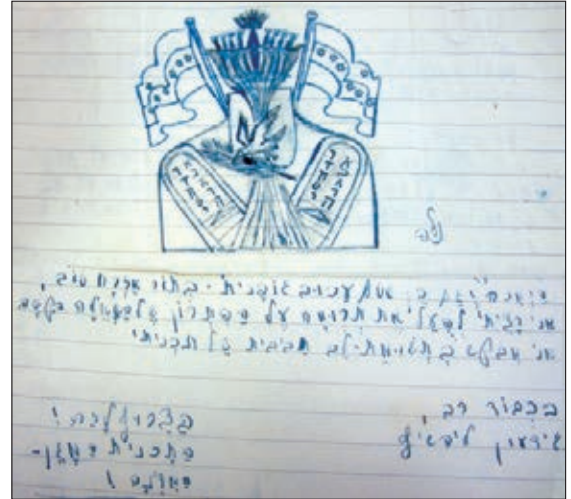

ההצעה הסופית שאושרה, המוכרת כיום כסמל המדינה, מתוך העיתון הרשמי של מועצת המדינה הזמנית

מכתב רשמי המבשר לאחים שמיר על זכייתם. באדיבות אתר האחים שמיר

הצעות שונות לסמל המדינה. מעיון בהצעות הרבות ניתן ללמוד כי כל שכבות האוכלוסייה נרתמו למשימה, ובהם גם זקנים, נשים וטף (צילם הרצל חקק מתיקיות בגנך המדינה)

אל נשכח. הכול היה בערפל קרב, המוסדות השלטוניים היו בהתהוות. גם הדואר עשה את צעדיו הראשונים. הדואר המנדטורי לבש עתה פנים חדשות, דואר של מדינה ריבונית. היה ברור, שחייבים בדחיפות לוגו לדואר החדש ובולים שיהיו סמלים לריבונות

כששאלו את וואליש באותם ימים מדוע בחר במטבעות, ענה: "ניסיתי להציע פתרון מקורי מבחינת הבולאות – שימוש בהעתקת מטבעות". וואליש בחר במטבעות מתקופת ההתעוררות הלאומית בימי המרד הגדול (66-70 לסה"נ) ובימי מרד בר-כוכבא (132-135 לסה"נ).

כיצד זכו האחים שמיר בעיצוב הלוגו של דואר ישראל?

סופו של הסיפור ידוע: האחים שמיר הם שזכו בעיצוב הלוגו של דואר ישראל בצורת צבי. מעניין לעקוב אחר התפתחות הנושא בארכיון של גנזך המדינה. מתברר, שוועדת הסמלים של המדינה המתחדשת פנתה לגרפיקאים לעצב לוגו לדואר שעמד לקום, ומשום מה לא מצאנו את ההוראה לעצב את הלוגו בצורת צבי. יש בגנזך המדינה שלל הצעות, ולצערך, לא מצאתי לצד ההצעות את שמותיהם של שאר המתחרים. לחלק מן ההצעות מוצמדת מעטפה סגורה ואטומה, וייתכן שבתוכה מוצפן שם הגרפיקאי שהציע את ההצעה.

הלוגו של דואר ישראל אשר נבחר על פי העיצוב של האחים שמיר

תמונות סמל הדואר כפי שהציעו מעצבים נוספים שלקחו חלק בתחרות

כשעדיין לא היה שם למדינה – עיצוב הבולים

האחים שמיר זכו בראשית ימי המדינה לעצב את הלוגו של דואר ישראל, אבל כדאי לרגע לחזור לאותם ימים של טרם הכרזת העצמאות, כאשר לא היה ידוע כלל מה היה שמה של המדינה העתידה להיוולד. היו שהציעו לקרוא לה "יהודה", היו שהציעו "ישראל", והיו שהציעו את השם "ציון". זה מסביר את הנפקת הבולים הראשונים תחת הכותרת "דואר עברי".

אל נשכח. הכול היה בערפל קרב, המוסדות השלטוניים היו בהתהוות. גם הדואר עשה את צעדיו הראשונים. הדואר המנדטורי לבש פנים חדשות, דואר של מדינה ריבונית. היה ברור, שחייבים בדחיפות לוגו לדואר החדש ובולים שיהיו סמלים לריבונות, כפי שהתייחסו למטבע הלאומי ולשטרות הלאומיים. סיפור עיצוב הבולים היה, כמוכּוּן, קשור בתחרות בין מעצבים, וכך גם סיפור עיצוב הלוגו של הדואר הלאומי. נלך בעקבות הזמן, נתחיל בתיאור הזכייה בתחרות לעיצוב הבולים של הדואר העברי המתחדש במדינת ישראל, ולאחר מכן נספר את הסיפור עיצוב הלוגו של דואר ישראל.

עיצוב הבולים – "דואר עברי"

במוזיאון הדואר והבולאות שמורה מכונת הדפוס ההיסטורית, שבה עיצבו את בולי הדואר – ויש תצוגת קבע המאפשרת לצפות במגוון מוצגים ולעקוב אחר דרכו המרתקת של הדואר העברי, אחר התפתחות הבול מיום הקמת המדינה ועד היום. מן החומר על הכנת הבולים, שנמצא בארכיון המוזיאון, עולה שב-1 באפריל 1948 הוזמנו כמה ציירים להגיש הצעות לציור בולים תוך עשרים וארבע שעות. ההצעה הזוכה הייתה של האמן אוטה וואליש, אשר עיטר את הבולים באיורים של מטבעות עתיקים.

בולי המדינה הראשונים. איורי המטבעות העתיקים סימלו את תחייתה הלאומית של האומה העברית ואת הכמיהה העזה לעצמאות שפעפה כבר בימי קדם

צבי, שיש לו מראה שמתחלף לכלב נושך. משום מה, הייתה אז מחאה שמחירי בולי הדואר נושכים. אין ספק, שהדואר הדל והדלפון של אז היה זקוק לכל פרוטה, ועדיין כך היו התחושות בימי הצנע והכלכלה המקרטעת, שהקריקטוריסט נתן להן ביטוי. אפשר למצוא ביטוי לקריקטורות כאלה, גם בארכיון המוזיאון הישראלי לקריקטורה.

יכוח לגבי הצבי שעוצב בלוגו של הדואר

סמל הצבי כבש עד מהרה את כולם. אבל התברר, כי הסמל עורר מספר שאלות.

לאחר שנבחר הצבי של האחים שמיר לשמש כלוגו של דואר ישראל, הגיעו

מכתבים שכתבו זואולוגים אשר קבעו, שהחיה המצוירת בלוגו היא איילה ולא צבי.

כך מובא בזה צילום מכתבו של שמואל לולב, מורה לטבע מאפיקים בבקעת הירדן. לולב מחה על הצגת הלוגו של הדואר כאילו מדובר בצבי.

לפי דבריו במכתב, לצבי יש קרניים קבועות ולא מסתעפות.

לעומת זאת, לאייל ולאיילה יש קרניים מסתעפות המתחלפות מדי שנה בשנה. לדבריו, האיילה השלווה הייתה סמלו של שבט נפתלי. לולב ביקש לתקן את הטעות, ולא להנחיל לציבור את ההטעיה לפיה, סמלו של הדואר הוא צבי.

מתברר, שציור הצבי בלוגו המקורי התחבב על כולם, וגם כאשר נעשו שינויים בלוגו של דואר ישראל, הן במעבר לרשות הדואר והן בהפיכתה לחברה, עדיין השתמשו בעיבוד של הלוגו המקורי. האחים שמיר והעיצוב שלהם עיצבו תודעה של לוגו, שלא במהרה יהיה קשה לשנות. השם "שמיר" כדרך עיצוב, כרוח של עיצוב, יישאר בפנתיאון ההיסטוריה של מדינת ישראל. כפי שאמרו בריאיון, יש בכך הישג לזכות בעיצוב הסמל של המדינה. להם בוודאי לא היה קשה לענות על השאלה המפורסמת: "מה אתם עשיתם בשביל המדינה?".

ועדת הסמלים של המדינה המתחדשת פנתה לגרפיקאים לעצב לוגו לדואר שעמד לקום, ומשום מה לא מצאנו את ההוראה לעצב את הלוגו בצורת צבי

אני מצרף לרשימה זו כמה הצעות של ציורי צבי למיניהם, שהתחרו בצבי הקליל והאצילי שעיצבו האחים שמיר. ממבט ראשון נוכחים מיד, ששאר ההצעות היו פחות מוצלחות: הצבי שבהן מגושם ולא מקרין גמישות ועדנה, כפי שמקרין הצבי שעיצבו האחים שמיר. על בולי ההצטרפות לאיגוד הדואר הבינלאומי משנת 1949 אפשר לראות ולהתפעל מן התמונה המרהיבה של הצבי ישראל, הצבי של הדואר הרץ בקלילות ובדינאמיות.

הדגל של דואר ישראל

ועדת הסמלים קבעה גם את הסמלים, שיופיעו על דגלים למיניהם, כמו דגלים בצי הסוחר ודגל של אניות הנושאות דואר.

אנו רואים בחומר הגראפי המצורף, כיצד מופיע נס הדואר בעיתון דואר ישראל בראשית ימיו, משולש כחול בתוך משולש לבן. בארכיון של האחים שמיר יש עדות למוצג זה.

פניתי ליורם שמיר, בנו של הגרפיקאי גבריאל שמיר, וקיבלתי ממנו כמה אבחנות לגבי עיצוב הסמלים:

בעניין נס הדואר, כתב לי יורם

שמיר, שמההצעה של אגף הספנות עד אישור ועדת השרים, לא נמצא ציור של נס הדואר בגנזך המדינה, ואכן נוכחתי, שהדברים נכונים. את נס הדואר שמובא בזה, קיבל יורם שמיר מרב החובל הלל ירקוני, שסרק אותו מתוך הספר "דגלים" של רב חובל זאב הים. יורם שמיר העביר את הסריקה למכון שנקר לתיעוד גרפי. ירקוני הסביר, שאנייה הנושאת דואר הייתה מניפה את נס הדואר, כדי לקבל עדיפות בתור לנמל. נס הדואר נמצא ברוב הדרו באתר של האחים שמיר.

אגב, מי שיציץ בארכיון של אתר "עיתונות יהודית היסטורית" (www.jpress.org.il), יגיע לקריקטורות שבהן, ניתנו פרשנויות שונות לצבי של דואר ישראל. כך, לדוגמה, תמצאו שם קריקטורה שעיצב רענן לוריא, ובה מופיע

לוגו דואר ישראל כפי שהופיע על בול שהונפק בשנת 1950 ורגל קבלת דואר ישראל כחבר באיגוד הדואר הבינלאומי

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates
P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA
E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
Phone: 609-456-9508

- סמל הצבי הוליד קריקטורות, כמו זו שעיצב רענן לוריא, בה מופיע צבי שיש לו מראה שמתחלף לכלב נושך. משום מה הייתה אז מחאה שמחירי בולי הדואר נושכים

תמונת נס הדואר, הדגל של דואר ישראל. באדיבות יורם שמיר

גלויה ממחנה הריכוז דראנסי

גלויה שנשלחה ממחנה הריכוז דראנסי שבצרפת נותנת הצצה לתנאי המחיה ששררו במחנות שמחוץ לגבולות גרמניה

מאת: אלכסנדר זולבסקי

- המשטר שהתקיים במחנה, ארגונו ומבנהו, היו באותה המתכונת שהתקיימה במחנות הריכוז הנאציים.
- התברואה במחנה הייתה ירודה, דבר לא נעשה כדי למנוע מגפות של דיזנטריה, והיו מקרים רבים של הקטנות ומכות

הנהגה מחליפה ידיים

במהלך שנות קיומו של מחנה דראנסי, עברה השליטה על המחנה מספר פעמים מיד ליד. תחילה הונהג המחנה על ידי המשטרה הצרפתית, ובשלישי ביולי 1943 עברה ההנהגה לחסות ה-S.S., עד לשחרורו הסופי. העברת השליטה במחנה לידי ה-S.S. השפיעה עמוקות על היחס לאסירים ועל תנאי המחיה שלהם.

תנאי המחיה ששררו במחנה בתקופה שבה הוא הונהג על ידי המשטרה הצרפתית התאפיינו בסימן של שינויים ניכרים. במהלך השנה הראשונה (אוגוסט 1941 - יולי 1942), הופקד המחנה לשליטתו של סרן תיאודור דנקר (Theodor Dannecker), אשר הנהיג במחנה תנאי מחיה ירודים. דנקר הקציב לאסירים מנות אוכל שכללו 600-800 קלוריות בלבד, הביא לחרפת רעב ובין השאר שלל את קיומם של חיי התרבות והדת, אשר היו חוקיים באותה העת במחנות האחרים. רבים מהאסירים היו בתת-תזונה ומאות מתו מרעב וממחלות.

בשנה השנייה לקיומו של המחנה (יולי 1942 - יוני 1943), עבר

הפיקוד לידי היינץ רוצ'קה (Heinz Rothke), אשר הביא להטבת תנאים יחסית עבור אסירי המחנה, ובין היתר התיר להם לקבל חבילות מהמשפחות שלהם ומהארגון היהודי צרפתי והצלב האדום. עם העברת הפיקוד על המחנה לידי ה-S.S. ביולי 1943 הדרדר מצבם של האסירים במהירות למצב הקודם. בתקופה זאת נוהל המחנה בידי אלואיס ברונר (Alois Brunner), בסיוע של ארבעה קציני S.S. בתקופה זאת הוא קצב המשלוחים לאושוויץ.

לישת הגרמנים לצרפת במאי 1940, חודשים ספורים לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, הביאה עמה עידן חדש עבור יהודי צרפת. בעקבות הפלישה הוקמה ממשלת וישי הפרו-גרמנית אשר חקקה סדרה של חוקים אנטי-יהודיים וריכזה את היהודים ששהו בגבולותיה במחנות ריכוז. בשנים אלו פעלו 26 מחנות ריכוז באזור הכיבוש בצרפת, ובעיר הקטנה דראנסי, הממוקמת כשישה ק"מ מצפון לפאריס, הוקם המחנה המרכזי והגדול ביותר. מחנה הריכוז דראנסי (בצרפתית Camp d'Internement de Drancy) שימש כתחנת מעבר בגירוש יהודי צרפת ויהודים מארצות אחרות של אירופה המערבית למחנות ההשמדה. המחנה הוקם מיד לאחר הכיבוש הגרמני, ונועד בתחילה לכליאת שבויי מלחמה בריטים וצרפתים. באוגוסט 1941, כאשר החלה ממשלת וישי בכליאת יהודי פאריס, יועד המחנה לאיסוף האסירים היהודיים וכליאתם. המשטר שהתקיים במחנה, ארגונו ומבנהו, היו באותה המתכונת שהתקיימה במחנות הריכוז הנאציים.

האסירים שנכלאו במחנה - מרביתם יהודים ומקצתם פעילי המחתרת הצרפתית - נשלחו בטרנספורטים לאושוויץ-בירקנאו ולסוביבור. עד שחרור המחנה בידי בעלות הברית באוגוסט 1944 נשלחו ממנו 61 משלוחים לאושוויץ ושלושה לסוביבור. במשלוחים אלו הובלו 64,759 יהודים, ואך פחות משלושה אחוזים מהם ניצלו. תנאי השהות של שבויי המחנה דראנסי היו גרועים יותר בהשוואה לתנאים של שבויי מלחמה. התברואה במחנה הייתה ירודה, דבר לא נעשה כדי למנוע מגפות של דיזנטריה, והיו מקרים רבים של

הקטנות ומכות. לצורך מגורי שבויים הוקצה מבנה בן ארבע קומות בצורת פרסה שאורכו 200 מטר אשר בנייתו לא הושלמה. מבנה זה, אשר שימש קודם לכן את המשטרה, היה מיועד במקור ל-700 אסירים, אולם למעשה הוחזקו בו יותר מ-7000 אסירים. על פי ההערכות, תשעה מתוך עשרה יהודים צרפתים שהוחזקו לפני המשלוח למחנות ההשמדה שהו במחנה דראנסי, אשר קיבל את הכינוי האימנטי "פרוזדור למוות".

“נערוך חגיגה כשתחזור”

המשפט המופיע בגלויה – “אתה תראה איזו חגיגה נעשה כשתחזור” – מדגים כי בין המחנה היו אסירים תמימים אשר האמינו בתקוות שווא

ברשותי מצויה גלוית דואר שנכתבה על ידי H. Barouh ונשלחה מפאריס ב־21 בדצמבר 1942 עבור Mr. L. Barouh, אשר שהה במחנה דראנסי, בלוק 5 חדר 14. על הגלויה מודפס בול בערך של 1.20 פרנק, עליו תמונה של המרשל Pétain. הבול הוחתם בחותמת מכונה של פריס אשר נשאה את סיסמת התעמולה: UN BON /DE SOLIDARITÉ/ NE SE REFUSE PAS (בתרגום חופשי: לתרומה סולידרית לא מסרבים). הגלויה עברה צנזורה במחנה סולידרית D'INTERNEMENT DE DRANCY BUREAU DE LA CENSURE – PREFECTURE/ DE/ POLICE. תוכן הגלויה חושף טפח מהלך הרוח ששרר במחנה (הכתב על הגלויה לא ברור דיו וישנן מספר מילים בלתי ניתנות לקריאה):

לאון היקר שלי

ראשית, אל תדאג אם אימא לא תכתוב לך השבוע, זה מפני שיש לה כבר יומיים שיגרון [כלומר ראומטיזם, מחלה במפרקים; א"ז] ביד ימין אשר [] מאוד. היא הייתה מחזיקה את העט כמו חתול.

קיבלנו את הגלויה האחרונה שלך ואמא קיבלה 1000 פרנק מאודון אלברט. הצטערנו מאוד לדעת שאתה חלש. אתה תקבל קופסא של [], המקביל ל-[], ואפילו טוב יותר. דרך אגב לא ניתן להשיג יותר את ה-[].

תהיה רגוע, כאשר רגעים קשים אלו יחלפו, בקרוב (!) ועם המנה החזקה שלך, אתה תחלים מהר מאוד! אתה תראה איזו חגיגה נערוך כשתחזור! אתה חסר לנו מאוד!! לא ראינו דבר כזה!!

לאימא לא הייתה האפשרות לראות אותך, היא קיבלה את הצמיג רק ביום שבת בערב, היא הייתה אומללה. באותה העת נותק אצלכם הטלפון, אמא תוכל כנראה להחזיר אותו לשם נעוריה.

נגמר המקום

נשיקות חמות מכולנו

איננו יודעים האם לאון ברוך קיבל בסופו של דבר את חבילות האוכל המובטחות. המשפט המופיע בגלויה – “אתה תראה איזו חגיגה נערוך כשתחזור” – מדגים כי בין המחנה היו אסירים תמימים אשר האמינו בתקוות שווא.

ניתן להבחין כי הגלויה מקופלת במרכזה, וייתכן שלאון ברוך בכל זאת עבר את המלחמה ונשאר בחיים והחזיק אותה בכיסו זמן רב. המשלוח הקרוב ביותר לתאריך שליחת הגלויה מדראנסי לאושוויץ היה משלוח מספר 43, אשר בוצע בתאריך 9 בפברואר 1943, ובו נשלחו 1000 אסירים. מהם שרדו אך שבעה אנשים את המלחמה. מחנה דראנסי שוחרר ב־22 באוגוסט 1944 על ידי צבאות בעלות הברית. במחנה נשארו רק 1386 אסירים, מהם 64 ילדים.

תודה על תרומת בולים לנוער

- ליעקב גור, חיפה
- למוטי קרמנר, חיפה
- לברק גרשון, לזכר בנו אליאב יונה ז"ל, כפר עציון
- לקלמן בראילין, חיפה
- למאיה הרצברג, לזכרו של אדלר שטרן ז"ל
- לגב' מרתה פלאטו-לדני, מראשון לציון
- לדיעות תקשורת בע"מ, “הקיבוץ” – שבועון התנועה הקיבוצית
- לנטע לב, גני תקווה
- לרדי שכטמן, רחובות
- לניצה טל, חיפה
- לכדורי עזרא, תל־אביב
- לד"ר מוטי גדלאון, מחיפה
- לחנה בן-אור, מרחובות
- ליעל אלרון, לזכרו של מיכאל אלרון ז"ל
- ליוחנן הטוני, מחיפה

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- למועדון באר־שבע
- לקלמן בראילין, מחיפה.

חוברת 125 בסדרת “תולדות הדואר של ארץ ישראל”

בדצמבר 2013 הוציאה התאחדות בולאי ישראל את חוברת 125 בסדרת Holy Land Postal History, המופיעה במתכונת מיוחדת. החוברת נערכה בידי צביקה אלוני, אוצרו של אוסף אלכסנדר, וכל המאמרים הכלולים בה מתייחסים לפריטים המצויים באוסף זה. המאמרים מאוגדים תחת הנושא “אבני דרך בתולדות הדואר של ארץ הקודש”, ונפרסים על פני כשישים עמודים. 22 המאמרים הכלולים בחוברת מכסים את התקופות השונות

בתולדות הדואר של ארץ ישראל, החל מהתקופה הפרה־פילטלית (בין היתר הדואר הוונציאני, דואר מן המערכה של נפוליאון, דואר השליחים היהודיים ועוד), ועובר בכל ‘תחנות’ הדואר ועד לדואר של מדינת ישראל. החוברת הבאה של “תולדות הדואר של ארץ ישראל” עתידה להופיע בסוף מאי 2014 במתכונת הקבועה, בעריכתו של יהודה קליינר.

Holy Land VI Postal History 125

Letter sent in the 1870s from the German Consulate in Jerusalem to the German Consulate in Jaffa, and franked 2 piastres and 10 paras 1909 issue Turkish stamps to pay the basic, short-distance letter rate of 60 paras plus 10 paras for additional weight. Cancelled by three Jerusalem (Quds) box postmarks.

Winter 2013

Published by Israel Philatelic Federation

קונטרסי "זהבית" – מבט חדש

מאת: יעקב כהן

רקע

'שבל' 75 פרסם ד"ר יוסף ואלך מאמר מקיף אודות קונטרסי "זהבית השלוחות". במאמר זה ריכז ד"ר ואלך את סוגי התשניות השונות שנוצרו בעקבות הדפסת הקונטרסים במספר בתי דפוס שונים לאורך מספר שנים.¹

במאמר שלפניכם אציג את ממצאי המחקר שביצעתי אודות קונטרסים אלו. בין היתר אסווג את הקונטרסים השונים לפי טיפוסים ותשניות, אעמוד על המאפיינים השונים של כל תשנית ואפיק מהנתונים שאספתי מספר מסקנות.

קונטרסי "זהבית השלוחות" הונפקו לראשונה על ידי רשות הדואר ב־30.11.2005. לראשונה הונפקו הקונטרסים על נייר דק, בניקוב 13.5:14, וכן בניקוב 11:11 (ראה הדפסה I, טיפוס קונטרסים I-IV בטבלה דלקמן). בשנת 2006, עם המעבר לחברת הדואר, הונפקו קונטרסי זהבית עם הלוגו החדש של "דואר ישראל", תוך שינויים ניכרים בפסי הזרחה, בסימון הברקוד ובגווני הרקע ובגווני פרח הזהבית (ראה הדפסה II, טיפוס קונטרסים V-VII). ב־2007 הנפיקה חברת הדואר את קונטרסי הזהבית על נייר עבה (הדפסה III, טיפוס קונטרסים VIII-X). לאור ריבוי ההדפסות הופיעו שגיאות הדפסה בולטות כמו קונטרסים ללא זרחה, תוספות כיתוב ועוד וריאציות אשר יידונו להלן.

טיפוסים שונים של קונטרסי זהבית

להלן הטיפוסים השונים של קונטרסי הזהבית הידועים לנו עד כה ומאפייני היסוד של כל אחד מהם:

מעטפה מיום ההופעה של קונטרס זהבית. על הקונטרס מופיע סמליל של רשות הדואר, ללא ברקוד, ניקוב 13.5:14, כריכה על נייר דק; טיפוס בטבלה דלעיל

מאפייני הטיפוסים השונים

הבולים שעל קונטרסי הזהבית הונפקו במתכונת של דבקיית, ולכן הניקוב בפועל הינו תוצאה של חיתוך שולי הבולים בקו עקלתוני, שנעשה על מנת לקבל אפיון של בול מנוקב.

קונטרסי בולי הזהבית הונפקו החל מסוף שנת 2005 ועד שלהי שנת 2007, אולם מכירתם נמשכה בפועל מספר שנים נוספות (כפי הנראה עד שנת 2010). במסגרת המחקר שביצעתי והחיפושים אחר כל טיפוסים הקונטרסים, הגיע לידי טיפוס נוסף (טיפוס מספר VI בטבלה דלעיל), אשר נבדל מטיפוס מספר V בכך שגוון הזרחה שלו

סוג הבול	עובי הנייר	גוון הזרחה	זרחה ימני (*)	ניקוב	ספרות ברקוד	סמליל	טיפוס	תאריך
I	דק	מט	קצר (19.5)	13.5:14	--	רשות הדואר	I	30.11.05 יום ההופעה
I	דק	מט	קצר (19.5)	13.5:14	קטנות 2.5 מ"מ	רשות הדואר	II	30.11.05 יום ההופעה
II	דק	מט	רציף	13.5:14	--	רשות הדואר	III	30.11.05 יום ההופעה
III	דק	מבריק	קצר (18)	11:11	גדולות 3.0 מ"מ	רשות הדואר	IV	30.11.05 יום ההופעה
IV	דק	מבריק	רציף** רוחב 6.09 מ"מ	11:11	קטנות ודקות 2.0 מ"מ	חברת הדואר (קטן - 28 מ"מ)	V	20.09.06
V	דק	מט	רציף** רוחב 6.09 מ"מ	11:11	קטנות ודקות 2.0 מ"מ	חברת הדואר (קטן - 28 מ"מ)	VI	20.09.06
III	דק	מבריק	קצר (18.5)	11:11	גדולות 3.0 מ"מ	חברת הדואר (גדול - 36 מ"מ)	VII	4.10.06
II	עבה	מט	רציף	13.5:14	קטנות 2.5 מ"מ	חברת הדואר (גדול)	VIII	14.3.07
II	עבה	מט	רציף	13.5:14	קטנות 2.5 מ"מ	רשות הדואר	IX	1.11.07
VI	עבה	מט	קצר (22.5)	13.5:14	קטנות 2.5 מ"מ	חברת הדואר (גדול)	X	

* רוחבו של פס הזרחה הינו 5 מ"מ בכל הטיפוסים, מלבד בטיפוסים V ו־VI אורך פס הזרחה מצוין בסוגריים (במ"מ).
** בטיפוסים V ו־VI הפס הרציף אינו מגיע עד שולי הקונטרס.

¹ ראה: ד"ר יוסף ואלך, "מחקר טיפוסים בקונטרס 'זהבית'", שבל 75 (ינואר 2009), עמודים 20-22.

קונטרס מטיפוס VII

קונטרס מטיפוס V

הינו מט ולא מבריק (אך עם אותו רוחב פס של שישה מ"מ).

מבחינת גודל הספרות של הברקוד, קיימים שלושה גדלים: קונטרסים בעלי ספרות ברקוד בגודל 2 מ"מ (טיפוסים V ו-VI), ספרות בגודל 2.5 מ"מ (טיפוסים II, IX ו-VIII) ובגודל 3 מ"מ (טיפוסים IV ו-VII). מבחינת אורך הסמליל ישנם שני טיפוסים: טיפוס ראשון הכולל סמליל קצר שגודלו 28 מ"מ (טיפוסים V ו-VI) וטיפוס נוסף בעל סמליל גדול, בגודל 36 מ"מ (טיפוסים VII, VIII ו-IX). בקונטרסים בהם הופיע הסמליל הקטן המרחק מהברקוד הינו 5.5 מ"מ. מבין הקונטרסים שעליהם הופיע הסמליל הגדול קיימים שני מרחקים שונים: בחלק מהקונטרסים המרחק עומד על 2 מ"מ (ראה טיפוס VII), וביתר הטיפוסים הוא עומד על 4.5 מ"מ.

שגיאות בטיפוסים I-II

הבולים שבקונטרסי הזהבית הופיעו תחילה בניקוב של 13.5:14, ומאוחר יותר בניקוב 11:11. בשלהי שנת 2007 הופיעו הקונטרסים שוב בניקוב של 13.5:14. ניתוח כל ארבעת טיפוסים הקונטרסים הראשונים אשר הונפקו ב-30.11.05, (טיפוסים I-III) עם ניקוב 13.5:14 וכן טיפוס IV עם ניקוב 11:11), מעלה את האפשרות שפעלו הלכה למעשה שני בתי דפוס אשר הדפיסו במקביל את קונטרסי הזהבית. יש לשים לב שטיפוס מספר IX – אשר נושא את סמליל רשות הדואר – הופיע בשלב מאוחר (בתאריך 1.11.07). מכאן עולה השאלה מדוע החליטה חברת הדואר להשתמש שוב בסמליל הישן של רשות הדואר (אך עם מאפיינים אחרים – פס זרחן רציף ונייר עבה)?

שגיאות הדפסה בקונטרסי זהבית

(1) בין הדפסת קונטרסי הזהבית התגלו קונטרסים בעלי פס זרחני קצר, העומד על 19.5 מ"מ, וכריכה דקה. ניתן לסווג תשנית זאת לטיפוס I או לטיפוס II (גב הקונטרס לא מודפס).
(2) כמו כן נמצאו קונטרסי זהבית ללא ניקוב אופקי. בקונטרסים אלו מופיע ניקוב אנכי מקוטע שאינו נושק לשולי הקונטרס. גב הקונטרס לא מודפס. הזרחן קצר (19 מ"מ) וגוון הזרחן מט (הניקוב האנכי הינו להמחשה בלבד).

בשל ההדפסות החוזרות והנשנות של קונטרסי הזהבית נוצר מגוון רחב של שגיאות הדפסה שהתגלו באקראי בסניפי הדואר השונים ברחבי הארץ. להלן יוצגו מאפייני היסוד של שגיאות אלו. הסיקור דלקמן אינו כולל את השגיאות השוליות, כמו סטיות קלות ביחס של זרחן מקוטע, כריכה עם שוליים לבנים או צהובים (בחלק מהמסגרת או בהיקף מלא), כיתוב מודגש וכיו"ב.

שגיאות בטיפוס III

בקונטרסים מטיפוס III הופיעו מספר תשניות בולטות:
(1) קונטרסים עם פס זרחני רציף. בגב הקונטרס מופיע סמליל של רשות הדואר, הניקוב 13.5:14 והנייר דק. שגיאת ההדפסה מופיעה בבול החמישי (בשורה העליונה משמאל) בו מופיעים שני פסי זרחן ומסגרת 'חלון זרחני' החוצה לשורה התחתונה. כמו כן מופיע סימן זרחני ‡ בצד העליון השמאלי של הקונטרס.
(2) קונטרס עם כיתוב זרחני לרוחב הצד השמאלי של הקונטרס: doar zarhani /557 (22.11.05)78.
(3) קונטרס בעל כיתוב זרחני לרוחב הצד השמאלי של הקונטרס, ללא תאריך: zarhani 60x212 zp וכן הסימן ‡
(4) קונטרס הנושא כיתוב זרחני לרוחב הצד השמאלי של הקונטרס, ללא תאריך: zarhani 60x212 zp=78. כמו כן מופיע הסימן ‡ בגוון ירקרק בצד העליון השמאלי ומלבן ירוק במרכז הצד השמאלי. אורך הקונטרס 225 מ"מ, במקום האורך הרגיל העומד על 212 מ"מ.

קונטרס מטיפוס IX

קונטרס מטיפוס VIII

שגיאות בטיפוס VIII

(1) מטיפוס VIII התגלו קונטרסים בהם כל הבולים אינם נושאים פס זרחה. בהתבסס על המאפיינים של גב הקונטרס, ניתן לזהותו כקונטרס מטיפוס מספר VIII: גב הקונטרס נושא סמליל של חברת הדואר (גדול), ספרות ברקוד בגודל 2.5 מ"מ, והבולים בניקוב 13.5:14. שגיאה זאת הינה נדירה.

(2) כמו כן, בקונטרסים מטיפוס זה התגלתה שגיאה נוספת: במחצית מהבולים בשורה הימנית התחתונה, ההדפסה איננה כוללת את הגוון הירוק של גבעול הזהבית.

(3) כמו כן ישנם קונטרסים בהם חלק מהרקע הודפס עם פס כתום אשר הודגש לאורך כל הקונטרס. בעקבות שגיאה זאת כולל רקע הבול שני פסים: פס עליון, בצבע כתום כהה, ופס תחתון בצבע צהוב בהיר. בקונטרסים אלו מופיע פרח הזהבית בשורה העליונה בצבע כתום, ואילו בשורה התחתונה הוא מופיע בצבע צהוב.

(4) שגיאה נוספת שהתגלתה בטיפוס זה היא קונטרסים בעלי שורה עליונה ללא הצבע הצהוב/כתום ברקע ובפרח. בשורה התחתונה מופיע הרקע בצבע כתום, ופרח הזהבית בצבע כתום כהה מאוד.

קונטרס מהטיפוס השלישי עם פס זרחני רציף. בול הימני העליון מופיעים שני פסי זרחה

קונטרס מהטיפוס שלישי, תת-טיפוס (4)

שגיאות בטיפוסים IV-VII

מטיפוסים אלו הופיעו קונטרסים בעלי צמד בולי זהבית ללא פס זרחה (ניקוב 11:11, נייר דק). על גב הקונטרס לא הופיע הדפס. ניתן לסווג שגיאה זאת לטיפוסים IV-VII (הצילום נעשה בשילוב מנורת זרחה).

שגיאות בטיפוס IX

מטיפוס זה הופיעו קונטרסים בהם הצבע הצהוב בגב הכריכה לא הודפס. כמו כן מופיע פס ירוק בחלק השמאלי העליון של הקונטרס.

שגיאות בטיפוס X

(1) מטיפוס זה ישנם קונטרסים בהם הצבע הצהוב לא מודפס לאורך כל הקונטרס. פס הזרחה בקונטרסים אלו עומד על 22.5 מ"מ.

(2) כמו כן הופיעו קונטרסים בהם הגוון של הרקע ושל פרח הזהבית הינו צהוב לימון עם נקודות חומות הבולטות יותר בשורה התחתונה. פס הזרחה של בולי הקונטרס הינו באורך 22.5 מ"מ.

(5) מטיפוס זה אף התגלו קונטרסים בהם השורה התחתונה איננה כוללת את הצבע הצהוב ברקע ובפרח הזהבית. בשורה העליונה בוצעה הדפסה חלקית של הצבע הצהוב ברקע ובפרח הזהבית. גוון הפרח והרקע מופיעים בצהוב בהיר מאוד.

(6) בכמה מהקונטרסים אף התגלתה תזוזה למעלה בהדפסת הקונטרס. בקונטרס זה חלק מעלי הכותרת בכל הבולים הינם לבנים, ובבול הימני התחתון, חלק מהגבעול הינו לבן.

(7) שגיאה נוספת היא תזוזה למטה של שם הציירת רות (בקמון) מלכא. בעקבות שגיאה זאת, בולי השורה העליונה של הקונטרס אינם נושאים את שם הציירת. בשל כך בשורה התחתונה מופיעה שם הציירת בחלק העליון של הבול.

גוונים שונים בבולי זהבית

בולי הזהבית שהונפקו בקונטרסים כוללים מספר גוונים שונים, ולהלן ארבעת העיקריים:

טיפוס X, גוון הפרח והרקע לימון	טיפוס II, גוון הפרח והרקע צהוב, גבעול 'כחול'	סוג VIII, גוון הפרח והרקע כתום	סוג IX, שגיאה 4 הבול העליון לבן והבול התחתון כתום כהה
--------------------------------------	---	--------------------------------------	--

סיכום

במהלך המחקר המקיף והחיפושים אחר הטיפוסים השונים והתשניות של קונטרסי בולי הזהבית, גיבשתי את המסקנות הבאות:
א. מספר הטיפוסים הכולל של קונטרסי זהבית מגיע לעשרה.

ב. קיימים שישה טיפוסים של בולי זהבית, על פי אורך פס הזרחה וגוון הזרחה (מט או מבריק).

ג. במהלך המחקר איתרתי טיפוס נוסף של קונטרס אשר מופיע בטבלה דלעיל כמספר VI. על קונטרס זה מופיע סמליל של חברת הדואר (קטן) עם ספרות ברקוד קטנות ודקות (2.0 מ"מ) וכן פס רציף שאינו מגיע עד שולי הקונטרס. הקונטרס הודפס על נייר דק וגוון מט ורוחבו של הפס הינו 6 מ"מ.

ד. קונטרסי הזהבית הודפסו כפי הנראה על ידי שני בתי דפוס – וזאת בהתבסס על הניקובים השונים של הקונטרסים. ארבעת הטיפוסים הראשונים שהופיעו ביום ההופעה (30.11.05) כוללים הן את הניקוב 13.5:14 (טיפוס I-III) והן את הניקוב 11:11 (טיפוס IV).
ה. קיימים שלושה גדלים של ספרות ברקוד: 2.0 מ"מ (טיפוסים VI), 2.5 מ"מ (טיפוסים II וכן VIII-X), וכן 3.0 מ"מ (טיפוסים IV ו-VII).

ו. הסמליל מופיע בשני אורכים שונים: באורך קטן העומד על 28 מ"מ ובאורך גדול שהינו 36 מ"מ.

ז. המחקר מאפשר לשייך טיפוסים קונטרסים שונים לתאריכי הנפקה. כמו כן ניתן לשייך עתה שגיאות הדפסה לטיפוסים השונים של הקונטרסים.
ח. שגיאות הדפסה שונות – כגון גוון חסר, גוון מקוטע, פסי הדפסה וגוונים שונים – מתפרסים על פני כל ההנפקות השונות.

ט. בטיפוסים I-II הופיעו קונטרסים בעלי ניקוב חסר.
י. כמו כן הופיעו בולי זהבית ללא זרחה. קונטרסים אלו הינם נדירים.
יא. שגיאות ההדפסה, ובעיקר גוון צהוב חסר, נעשו גם בגב הקונטרסים, כמו למשל בקונטרסים מטיפוס I-II ו-IX.

מקווה שסקירה זאת תתרום להכרה יסודית של התשניות והטיפוסים השונים של קונטרסי בולי הזהבית.

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:
Exclusive Agency in Israel of LINDER
חבר באגודות: I.S.D.A. —
I.F.S.D.A.

<http://www.romanoauctions.com>
Email: romano@stampcircuit.com

טל./פקס 972-3-5282790

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם,
מדינת ישראל, אוטוגרפים.
חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים,
סדרות בודדות מכל התקופות.
נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט,
ישראל והעולם.

**מעוניינים בחומר בולאי
ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.**

כתובתינו: דזינגוף סנטר – תל אביב –
ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: א'ה' 9.30-20.00 –
ו' 9.30-13.30

"סיפור גדול במימדים קטנים" – בולים בארצות ערב

מאת: אהוד קויטנר

משקלו המחקרי של הבול נובע, לדבריו, מהיותו כלי שהמוסדות יעדו כדי לייצר שיוך וערכים ולהעצים את זהותו הלאומית של הפרט. ניתן אף להתבונן בבולים מסוימים כתשובה משלימה למהלכים המתרחשים במדינה, כמו למשל מהפכי שלטון

היסטורית מפורטת באשר להתפתחות השימוש בבולים במזרח התיכון במהלך שלהי התקופה העות'מאנית (הבול הראשון באימפריה הופיע בשנת 1863). פרופ' איילון שם בהרצאה דגש על הבול המצרי הראשון שהופיע בשנת 1866, על השימושים השונים בבולים בארצות אלו, על הכיבושים הטריטוריאליים של המעצמות בראי הבולים, ועל מתן עצמאות למדינות השונות ומהלכים פנימיים מאוחרים יותר כפי שהשתקפו בבולי התקופה.

פרופ' איילון הראה כי עם ראשית השימוש בבולים במדינות המזרח התיכון נתפס הבול כקבלה עבור שירותים שונים, ועם חלוף הזמן קיבל הבול ערך מוסף כ"סוכן תעמולה". הבול נתפס ככלי ביטוי של המדינה, אחד משורת אפיקים שונים ששימשו את המדינה לביטוי צרכיה (לצד סממנים מובהקים נוספים כמו מטבעות, שטרות, פסלים ואגדרטאות ועוד). לצורך עיצוב וגיבוש האתוס שלה.

אי לכך גורס פרופ' איילון כי הבול הינו אחד מאפיקי המידע ההיסטורי העומד היום לרשותו של החוקר, ויש אפוא לבחון אותו לאשורו בתהליך ביצוע מחקרים היסטוריים, בהיותו מגלם בחובו מידע היסטורי שאינו מופיע במקורות אחרים. הבולים נותנים דגש לעניינים מסוימים שהשלטונות בקשו להעלות על סדר היום ומכאן חשיבותם המחקרית הרבה. מבחינה מחקרית, גורס פרופ' איילון, נושא הבול מספר מרכיבים שיש לתת עליהם את הדעת: האירור/ויזואל, חותמות, הדפסי רכב, טקסט, מעטפות וכו'.

המושב השני

המושב השני התייחס לארבעה מקרים ספציפיים ומייצגים של מדינות שכנות, וכלל את ההרצאות הבאות:

- "מפאן מערביות לפאן ערביות: לוב בין המלך אידריס לקדאפי", הרצאתו של מר אייל דוד מהאוניברסיטה העברית.
- "בולים כסוכן של אחדות במדינה מפולגת: המקרה הלבנוני", הרצאה שנשא ד"ר עמרי ניר, מן האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת תל-אביב.
- "סמלים לאומיים ואתנו-סקטוריאליים בבולי עיראק שלאחר צדאם", הרצאתה של ד"ר נוגה אפרתי ממכון טרומן, האוניברסיטה העברית.
- "המאבק על עיצוב הזיכרון המהפכני במצרים: בולים וגרפיטי כאתרי זיכרון", הרצאה שנשא ד"ר מירה צורף מאוניברסיטת תל-אביב.

ב

תחילת חודש מרץ יזם החוג למדעי האסלאם והמזרח התיכון (הפקולטה למדעי הרוח) באוניברסיטה העברית בירושלים שבה-הצופים יום עיון בולאי ראשון מסוגו. במהלך יום העיון נבחנה התנהלותם של משטרים ומדינות מוסלמיים בראי הבולים שלהן.

הכנס הופק ביוזמתה של הגב' אירינה בוצ'בר-ציגלמן, מזכירת החוג ואספנית בולים, אשר הניעה את פרופ' רחל מילשטיין, ראש המחקר לחקר האסלאם ע"ש נחמיה לבציון, וחוקרים בולטים אחרים לקיים מפגש בנושא ייחודי זה תחת חסות האקדמיה. ביום העיון נכחו עשרות סטודנטים ומרצים מן האקדמיה ואף הייתה נוכחות מכובדת של אספני בולים שהביעו התעניינות בנושא.

"אסתטיקה של פוליטיקה"

את המושב הראשון פתח פרופ' מאיר חטינה, אשר הדגיש את חשיבותם של הבולים כמקור היסטורי מהימן. פרופ' חטינה המשיך את הבול לטקסט אשר ניתן לנתח אותו ביסודיות ולהפיק מהמידע הבלום בו ידיעות היסטוריות רבות-ערך. משקלו המחקרי של הבול נובע, לדבריו, מהיותו כלי שהמוסדות יעדו כדי לייצר שיוך וערכים ולהעצים את זהותו הלאומית של הפרט. יתר על כן, ניתן להתבונן בבולים מסוימים כתשובה משלימה למהלכים המתרחשים במדינה, כמו למשל מהפכי שלטון. את גישתו המחקרית ביחס לבול תמצת פרופ' חטינה בכך שהבול מהווה את ה"אסתטיקה של פוליטיקה". לאחר מכן נשא פרופ' עמי איילון מאוניברסיטת תל-אביב הרצאה מלומדת אשר שולבה במצגת בנושא "בולים והיסטוריה במזרח התיכון". במהלך ההרצאה הציג פרופ' איילון סקירה

אחד משולחנות התצוגה בספרייה עליהם הופיעו הספרים בולאיים ביום העיון

וההפוכות שהן עוברות. הבולים שהונפקו במדינות אלו מדגימים אמירה זאת (באופן ייחודי ושונה בכל מדינה), ומהווים מימד נוסף בהבנתנו את התהליכים העוברים על כל מדינה וחברה ערבית. נקווה כי עוד תרבינה יוזמות ואירועים מסוג אשר מרחיבים את הדעת בתחום שאנו האספנים רואים בו "עולם ומלואו". תערוכת הבולים שהוצגה במבואת הספרייה למדעי הרוח נערכה בסיוע התאחדות בולאי ישראל, והפריטים שהוצגו בה לקוחים מאוספה הפרטי של הגב' אירינה בוצ'בר-ציגלמן.

את הכנס נעל פרופ' אלי פודה אשר סיכם את הכנס והוסיף לו פרספקטיבה משלו לאור מחקריו בתחום הזיכרון ושיבח את היוזמה והנושאים שהוצגו. במאמרו "בולים בהיסטוריה" כותב פרופ' עמי איילון כי "הבולים מהווים בבואה אסתטית לאידיאולוגיה של השלטון, לערכים תרבותיים שבשמם הוא דובר ולאופי השיח שהוא מקיים עם תושבי המדינה ועם העולם שמחוצה לה". במהלך הכנס נוכחנו כי אין ספק שדברים אלו נכונים גם במקרה של מדינות ערב הסובבות אותנו, על המהפכים

שירות ה"אקו פוסט" – חידודים והשלמות

מאת: גנדי ברמן

כמו כן, בניגוד לשירות ה-EMS שמספק דואר ישראל, ניתן לשלם עבור שירות האקו פוסט גם באמצעות תוויות מאו"ר וגם על ידי הדבקת בולי דואר בסך הערך המתאים. האפשרות לשלם עבור השירות באמצעות בולים מהאפשרות אפוא לאספנים להשתמש בבולים בעלי ערך גבוה כדי לקבל מעטפות מעניינות שבאמת עברו בדואר עבור האוסף שלנו. יתירה מזאת, ניתן להשתמש בסדרה מלאה של בולי דוארמט וכך לקבל מעטפת יום ראשון ייחודית שניתן אפילו לצרף לאוסף בתערוכה. לצד זאת חשוב להדגיש כי זהו איננו שירות של דואר רשום. לא נדרשת כל חתימה

תוויות אקו פוסט עליה מוטבע התאריך המוקדם

המשך לכתבתו של זהר נוי בנושא שירות ה"אקו פוסט" – שירות מסירת פריטי דואר לחו"ל תוך מתן קדימות לפריטים ומעקב מקוון עד להגעתם ליעד (ראה 'שבל' 95, פברואר 2014, עמוד 5) – ברצוני להוסיף מספר פרטים על השירות החדש. ראשית, השירות הושק למעשה על ידי דואר ישראל כבר באפריל 2013. תחילה הופעל השירות במתכונת ניסיונית, וסופק רק למנויים של שירות ליצואנים של דואר ישראל בלבד. רק מי שהיה מנוי היה יכול להשתמש בשירות זה. שנית, לשירות ה"אקו פוסט" קיימת תווית

מטעם הנמען במעמד קבלת הפריט, ולכן שירות זה אינו שימושי עבור משלוח דואר עם חומר בולאי. השירות נועד בעיקרון עבור כל מי שמתעסק בסחר האלקטרוני. תחום זה צבר בשנים האחרונות תאוצה רבה, ולכן הנהלת דואר ישראל החליטה לצד מספר מנהלי דואר נוספים בעולם להציע שירות חדש המאפשר משלוח מהיר יחסית של סחורות, ובמחיר זול יותר ביחס למחירים הנגבים באמצעות שירות ה-EMS למשל. בהמשך השירות יתרחב גם למדינות נוספות.

מעטפה שנשלחה לשווייץ והוחזרה לשולח. דוגמא לפריטים שהשירות החדש מאפשר לקבל לאוסף

ברקוד מיוחדת, אשר עשויה בוודאי לשאת עניין בקרב האספנים של תולדות הדואר של מדינת ישראל. נכון להיום ידועים שני תאריכי הדפסה המוטבעים על תווית הברקוד: התווית הראשונה נושאת את התאריך 1.13, ועל התווית האחרות מופיע התאריך 12.13. התווית עליהן מופיע התאריך הראשון היו בשימוש בתקופת הניסיון בשירות ליצואנים, ולכן הן נדירות יותר מהתווית מהתאריך 12.13, אשר סופקו לכל סניפי הדואר בארץ כאשר השירות הפך להיות זמין לציבור הרחב.

סוכנים של אחדות במדינה מפולגת

בולי לבנון אינם מרמזים ולו־במעט על המציאות הלבנונית של חברה שסועה ומפולגת. באמצעות הצגת אומה מאוחדת והנחלת מרכיבי הזהות המשותפים לכלל העדות בלבנון דרך הבולים שואפת ההנהגה לצמצם את התהום הפעורה בין העדות. האם בשנים האחרונות מסתמנים שינויים במדיניות הנפקה זאת?

הרצאה שנשא ד"ר עמרי ניר ביום העיון "סיפור גדול במימדים קטנים – בולים בארצות ערב" הוצגו מספר אבחנות באשר למדיניות ההנפקה של בולי לבנון, אשר הוסברו על רקע החברה הלבנונית המפולגת לעדות שונות.

ההצגה שנשא ד"ר עמרי ניר ביום העיון "סיפור גדול במימדים קטנים – בולים בארצות ערב" הוצגו מספר אבחנות באשר למדיניות ההנפקה של בולי לבנון, אשר הוסברו על רקע החברה הלבנונית המפולגת לעדות שונות.

בהתבוננות חטופה בבולים הלבנוניים עולה כי בולים אלו אינם שונים בסגנונם ובתכנים שלהם מבוליה של כל מדינה אחרת. אולם התבוננות בבולים אלו על רקע המציאות הלבנונית – קיומו של שסע חברתי עמוק וסכסוכים אלימים בין העדות השונות – מעידה כי התכנים המופיעים בבולים תלושים ומנותקים מן המציאות החברתית בלבנון.

באמצעות בולי לבנון מבקשים השלטונות להבליט את המכנים המשותפים בין העדות השונות וליצור שפה לאומית משותפת, כדי לצמצם את הפערים התרבותיים השוררים ביניהן.

רקע היסטורי

עד לשנת 1917 השתמשו תושבי אזור הר הלבנון, אשר היו תחת שלטון האימפריה העות'מאנית, בבולים שסיפקה האימפריה. עם תום מלחמת העולם הראשונה, בה נחלו העות'מאנים תבוסה גורפת, עברו שטחי לבנון לידי משטר צבאי תחת כוחות צרפתיים. בשנות המשטר הצבאי (1917-1923) הורחבו גבולותיה של לבנון ונעשה שימוש בבולים צרפתיים, עליהם הוטבעה חותמת הרכב O.M.F. Syria (=Occupation Militaire Francaise). עם קבלת המנדט על לבנון מחבר הלאומים בשנת 1924, החלה צרפת להטביע על הבולים את חותמת הרכב GRAND LIBAN ("לבנון הגדולה"), בהתאם להרחבת גבולותיה.

הבולים הראשונים שהונפקו במיוחד עבור לבנון הופיעו בשנת 1925. בשנת 1926 הועברה החוקה בלבנון והכיתוב שונה ל־REPUBLIQUE LIBANAISE, בהתאם לשמה הרשמי החדש. תחילה הופיע הכיתוב החדש באמצעות חותמת רכב, והחל משנת 1927 הונפקו בולים חדשים עם שם זה.

במהלך שנות הארבעים פונו הכוחות הצרפתיים וללבנון ניתנה עצמאות מדינית. החל משנים אלו ועד עתה נושאים הבולים את הכיתוב LIBAN. במסגרת תכנית ההפרטה שהוביל בשנת 1998 ראש הממשלה רפיק אל-חרירי, הופרטו שירותי הדואר וחברה חיצונית החלה לנטול את

מכנים משותפים

אחד מן המאפיינים הבולטים בחברה הלבנונית הוא קיומן של עדות אתניות רבות, אשר מקיימות מערכת יחסים רעועה למדי. האוכלוסייה בלבנון מורכבת בין־היתר מנוצרים מארונים, שיעים, סונים, ארמנים ודרוזים (החוקה הלבנונית מכירה באופן רשמי ב־18 קבוצות דתיות שונות). העדות השונות נבדלות אחת מחברתה בהיבטים דתיים ותרבותיים, והפערים העמוקים הולידו סכסוכים עקובים מדם.

כדי להפחית את הסכסוכים סביב הפך העדתי, מנסים השלטונות להנהיג איזון בקביעת הצביון הלבנוני, כמו למשל בייצוג יחסי קבוע בפרלמנט. אולם למרות שחלקה הארי של אוכלוסיית לבנון הינו מוסלמי, לנוצרים המארוניים שמורות משרות ציבוריות רמות מעלה, כמו משרת נשיא המדינה. הנוצרים המארוניים מהווים כ־20% מכלל האוכלוסייה, ובהיותם מיעוט משכיל ומפותח, הם נושאים זיקה עמוקה יותר לתרבות המערב, ומכאן נוצרה תהום תרבותית עמוקה בינם לבין יתר התושבים.

במקרה של בולי לבנון ניתן לזהות נקיטת עמדה מצד השלטונות וניסיון להבליט את המכנים המשותפים בין העדות, כדי להנהיג שיח ציבורי המבוסס על אחדות על-עדתית. בולי לבנון מציגים בשיטתיות תכנים על-עדתיים המדגישים את מרכיבי הזהות המשותפים לכל אוכלוסיית לבנון, כמו למשל:

1. נשיאי לבנון – ביחס לפולחן האישי המתקיים במדינות ערב, ייצוג דמויות מצמרת השלטון בבולי לבנון אינו שכיח, וזאת כדי להימנע מטרוניה מצד עדות שונות. מבין הדמויות הפוליטיות הונצחה בעיקר דמות הנשיא, בעיקר כדמות מאחדת.

2. דמותו של פאח'ר א-דין מעאן, אמיר הר הלבנון במאה ה־16. בשנים שלפני מלחמת

במקרה של בולי לבנון ניתן לזהות נקיטת עמדה מצד השלטונות וניסיון להבליט את המכנים המשותפים בין העדות, כדי להנהיג שיח ציבורי המבוסס על אחדות על-עדתית

בולי ארכיאולוגיה לבנוניים משנת 1974. אינם שונים בצבינם מבוליה של כל מדינה אחרת

לשיפור פני המדינה. בשנים אלו הונפקו הופיעו בולים רבים המסמלים את השיח הציבורי הלאומי ואת התפתחותה המואצת של לבנון.

הסתירה המובהקת ביותר בין הבולים הלבנוניים לבין המציאות האלימה ברחובות התקיימה בעיקר בשנותיה של מלחמת האזרחים (1975-1990), אשר במהלכה נספו כ-150,000 קורבנות. כך למשל בשנת 1978, בה הגיע הטבח לשיאו, הונפקה סדרת בולים מן-המניין (הנפוצה באותה השנה) של בולי פירות לבנוניים. בשנות המלחמה הופיעה למשל סדרת בולים המציגה אוניברסיטאות בלבנון ובול לציון שנת הילד, בניגוד מובהק לטבח שהתבצע בילדים באותה השנה.

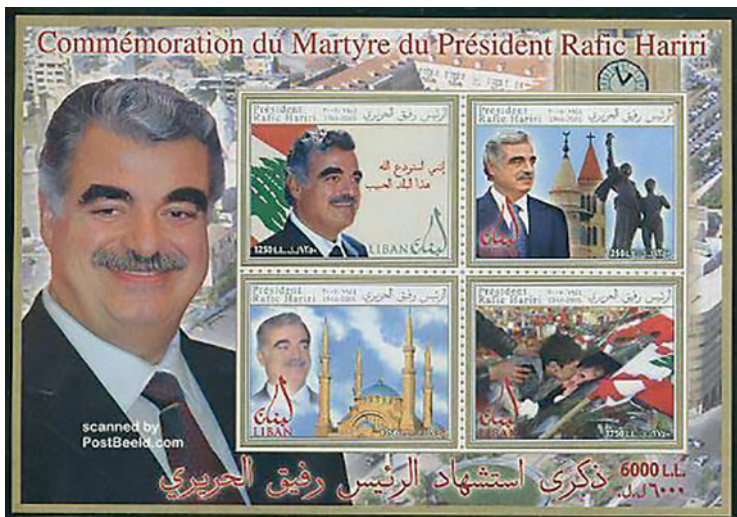
בולים בסדרת הפירות משנת 1978.

ניגודיות מובהקת בין בולים פסטורליים לבין המציאות ברחובות לבנון

שינוי כיוון

מאז רציחתו של ראש ממשלת לבנון היוצא רפיק אל-חרירי בשנת 2005, מסתמנת מגמה חדשה בבולי לבנון: העלאת תכנים שאינם מהווים בהכרח קונצנזוס בקרב כל העדות במדינה. לאחר מותו הונצח אל-חרירי במספר בולים לבנוניים, וזאת חרף המחלוקת העמוקה שהוא עורר.

בשנים שלאחר מכן הונצחו מספר תכנים מעוררי מחלוקת, כמו סדרת בולים שהוקדשה לזכר מספר דמויות מפתח מימי מלחמת האזרחים, אשר עוררו בשעתם ביקורת קשה בקרב חלק מהעדות. בולים אלו מסמנים מגמה חדשה, פתוחה יותר, המבטאת הלך רוח חדש הנרקם מתחת לפני השטח בחברה הלבנונית.

רפיק אל-חרירי על גיליונות זיכרון לבנונית, 2006

האזרחים הלבנונית נקבעה דמותו של א-דין בפנתיאון הלאומי, והוא הופיע על בולים רבים.

בול המציג את דמותם של בשיר השני ופאחר' א-דין מעאן משנת 1961

3. תכנים הקשורים בטבע ונוף – מלבד בולים המציגים את תוואי הנוף הלבנוני, הוצגו מונומנטים ומבנים בעלי הקשרים היסטוריים רחבים. הבולים מציגים בעיקר מבנים המקובלים על העדות השונות אשר אינם מעוררים מחלוקות.

הרי הלבנון המושלגים על בול לבנוני מתקופת הרפובליקה הלבנונית

4. צבא לבנון – הצבא הלבנוני הינו הגוף היחיד עליו קיימת הסכמה כללית רחבה החוצה עדות ומגזרים. בשנת 2007, בעיצומה של מלחמה עקובה מדם בת ארבעה חודשים בנהר אל-בארד נגד ארגון אסלאמי, הונפקה סדרת בולים לציון הרוגי הצבא הלבנוני במלחמה.

את ההחלטה שלא לאזכר קבוצות המשויכות לעדה כלשהי ניתן לזהות בהיעדרותם של בולים המוקדשים לארגון החיזבאללה. למרות שיום נסיגת צה"ל מזרם לבנון והשתלטות כוחות חיזבאללה על השטח (25 במאי) הינו יום חג ושבתון לאומי, מקומו נפקד מהבולים הלבנוניים, כנראה בשל שנקשר עם ארגון החיזבאללה.

בול מתקופת השיאהביזם המציג שיקום של מבנה

הניסיון להבליט את האחדות הלאומית מבעד לבולים התחזק בעיקר בתקופת השיאהביזם (1958-1970). בתקופה זאת שאפו השלטונות ליצור מודרניזציה בשירותים הציבוריים וליזום פרויקטים

חדשות היודאיקה

מאת: אריה לין

בהונגריה – בולי בתי-כנסת וחותמת אירוע לזכר השואה

דואר הונגריה ממשיך בהנפקת בולים המציגים בתי כנסת, הפעם בהנפקה חגיגית הכוללת גיליונית זיכרון.

השנה תופיע הסדרה הרביעית המציגה שני בתי כנסת מן הפריפריה, בה יופיעו בתי הכנסת בעיירות מאד (Mad) ומיסקולק (Miskolc). כל אחד מהבולים יופיע ארבע פעמים בגיליונית זיכרון. הבולים וגיליונית הזיכרון יונפקו בחודש ספטמבר, ותיווסף להם גם מעטפת היום הראשון.

כמו כן, בכח' בניסן (28 באפריל) – התאריך בו מציינים את יום השואה – הופיעה בהונגריה חותמת אירוע שהוקדשה לזכר השואה. החותמת הוטבעה בעיירה ההונגרית קפולנסנק, והיא נושאת בין היתר כיתוב בעברית ובמרכזה מופיע איור סמלי של שש אבנים (לזכר ששת מיליון היהודים שנרצחו) אשר יוצרות צורת של מגן דוד.

פנים בית הכנסת בעיירה מאד (Mad)

בנורבגיה – המחזמר היהודי "כנר על הגג"

הדואר הנורבגי הנפיק השנה בול זיכרון לרגל מלאת מאה שנים לתאטרון הלאומי בנורבגיה. התמונה שנבחרה לעטר את הבול לקוחה מתוך המחזה "כנר על הגג", המחזמר היהודי הנודע המבוסס על סיפורי "טוביה החולב" שפרסם שלום עליכם. השחקן הנורווגי המופיע במרכז הבול, אשר מגלם

בתי כנסת, וביניהם בית הכנסת של לויצה. בשנת 1943 הובאו רוב היהודים למחנות הריכוז ולגטו טרזינשטט. בתום המלחמה שרדו כ-10,500 יהודים, רובם עלו ארצה. רבים מתשמישי הקדושה וספרי התורה שהיו בידי היהודים בצ'כיה שרדו את המלחמה, וחלקם נמצאים במוזיאון היהודי של פראג. בתום המלחמה נעשה ניסיון לחדש את פעילותן של הקהילות היהודיות בצ'כיה, ביניהן קהילת לויצה, אך המשטר הקומוניסטי דחה אפשרות זאת.

בשנת 2006 נעזב בית הכנסת בשל מיעוט אוכלוסייה יהודית בעיירה. ספרי התורה וחפצי הקדושה שנמצאו בבית הכנסת הועברו למוזיאון. הבניין עודנו קיים ואף שופץ בשנת 2010, אולם הוא משמש לאירועי התרבות של העיירה.

עתה הוא מופיע על בול זיכרון מיוחד וכאמור גם על שתי חותמות אירוע לכבודו.

הנסיכה קטי

אספני היודאיקה חלוקים מעט באשר ליהדותה של הנסיכה קטי, אולם בכל זאת ישנה נטייה לכלול אותה באלבום היודאיקה, בשל שורשיה היהודיים. לאחרונה הנפיקה בריטניה גיליונית זיכרון המציגה אותה, את בעלה הנסיך ויליאם ואת בנם.

את דמותו של טוביה החולב, אמנם אינו יהודי, אבל נראה שאספני היודאיקה יצרפו את הבול לאוסף שלהם, בזכות כותב היצירה והדמות המגולמת בבול.

הדואר הנורבגי בחר לציין רק את שמו של השחקן המגלם את הדמות הראשית במחזמר, ללא ציון שמו של הסופר שלום עליכם ודמותו של טוביה החולב.

בסלובקיה – בית כנסת ושתי חותמות

דואר סלובקיה הנפיק בתחילת השנה (8.1.2014) בול זיכרון עם תמונת בית הכנסת בעיירה לויצה. לבול זה הוטבעה חותמת אירוע הנושאת את שם העיר, את תאריך ההנפקה ואיור סמלי.

חותמת אחרת הוטבעה בשמיני בינואר, ובמרכזה מתנוסס איור סמלי ובתוכו מגן דוד. בשנת 1938, ערב פרוץ מלחמת העולם השנייה, נפגעו בבוהמה ומורביה כחמישים

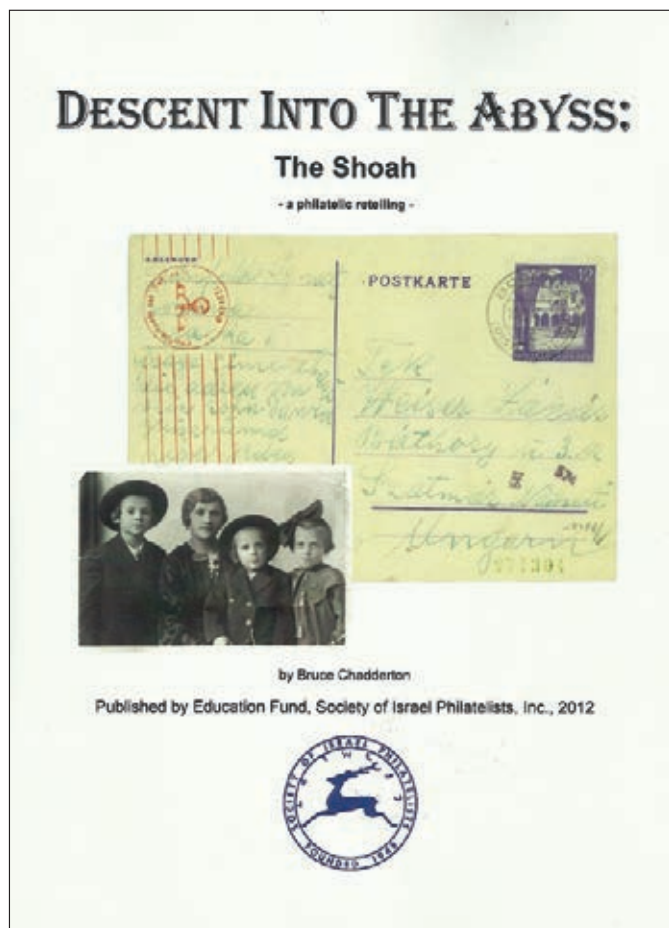

חדש על מדפי הספרייה

לילך גלעד

השוואה: ההיבט הבולאי

ברוס צ'דרטון, במעמקי התהום: השואה – ההיבט הבולאי:
הוצאת אגודת אספני ישראל בארה"ב 2012. בשפה האנגלית.
Chadderton Bruce, Descent into Abyss: The Shoah – a
philatelic retelling – Society of Israel Philatelists Inc. 2012

ב

מבוא לספר מגדיר המחבר את המונח תהום כמקום העמוק ביותר בגיהנום. בשנת 1933 נפערה התהום בפני יהודי אירופה עם היבחרו של היטלר למנהיג המפלגה הנציונל סולציסטית בגרמניה. הספר מתעד את כרוניקת רמיסת זכויות האדם, רדיפתם, והשמדתם של שישה מליונים מבני עמנו. בתערוכת הבולים הבינלאומית "יוהנסבורג 2010" שהתקיימה בדרום אפריקה הציג מר צ'דרטון מניו זילנד אוסף של חמש מסגרות בנושא השואה. המחקר שהושקע באוסף, בנוסף לפריטים הבולאים הייחודיים, הוביל להחלטה להוציא לאור את הספר שמבוסס על התצוגה.

מכלול הפריטים המרכיבים את האוסף משייכים אותו לענף האיסוף הנקרא תולדות הדואר. בענף זה ההתייחסות היא לחקר כלל מרכיבי הפריט שנשלח בדואר – לבול, לחותמת, להערות שנרשמו על ידי רשויות הדואר בתהליך העברת הדואר, ואף התייחסות לתוכן המכתב או הגלויה באשר הם חושפים מידע נוסף רלוונטי לנושא אותו חוקרים.

ואכן, בספר מובאות גלויות ומעטפות הנושאות עליהן אין ספור סימונים, חותמות והערות – עדות למגבלות ולחוקי הצנזורה שהטילו הנאצים על משלוח מכתבים שנכתבו על ידי יהודים. כך למשל ניתן למצוא איסור על הטבעת חותמת על בול היטלר, איסור על כתיבת מכתבים בשפה שהיא לא גרמנית, פסילת מכתבים בגלל תוכן לא "מקובל", ועוד למכביר. הממשל הנאצי, כתגובה על הלחצים מצד מדינות העולם, ניסה לשדר עסקים כרגיל ושלטונות הדואר אפשרו חליפת מכתבים בין האזורים העשנים לקרוביהם באירופה ומחוצה לה וזאת כאמור במסגרת חוקית מגבילה ונוקשה. חשוב לציין במידה גדולה של כאב שדווקא הדייקנות והציות האובססיבי ומילוי ההוראת הקפדניות של שלטונות הדואר הנאצי מאפשרים לנו לנתח את האירועים ההיסטוריים מנקודת מבט בולאית ואף לצפות בהם דרך פריזמה שלא תמיד ההיסטוריונים מודעים לה.

מעבר למחקר הבולאי, כותב המחבר במבוא לספר, "השקעתי כל מאמץ על מנת לבדוק מה עלה בגורל אותם אנשים שכתבו את המכתבים והגלויות שמהווים ליבת הספר. התברכתי בהזדמנות לאתר שתי משפחות שהיו בזמן המלחמה בקשר מכתבים עם קרוביהם שנרצחו ולא זכו לראותם יותר." ואכן בהערות מתחת לרוב

המכתבים בספר מציין המחבר את שם הכותב או הנמען ומידע אודות סופו הטרגי.

הספר, על 124 עמודיו, סוקר את התקופה האפלה ביותר בהיסטוריה היהודית שמתחילה בשנים הראשונות של השלטון הנאצי ומסתיימת עם תום המלחמה (1933-1945) ולכן הדיון בנושא הוא כללי ומהווה מעין ראשי פרקים ממצים וערוכים בקפידה. הקוראים המעוניינים לחקור לעומק נושאים שונים המוזכרים בספר כמו למשל התעמולה הנאצית, הגיטאות, מחנות ההשמדה, יכולים למצוא חומר מקיף יותר בספרים שנמצאים בספרייה הבולאית שלנו.

לסיכום, ניתן לומר שהספר מעניין מאוד, נכתב בהרבה תשומת לב והתייחסות שאפשר להגיד עליה רגשית ביותר, הפריטים הבולאיים מתוארים בדייקנות ובצורה ברורה ואיכות הצילומים הצבעוניים טובה מאוד.

דואר הרשות הפלסטינית: אתר חדש

מאז הקמת הרשות הפלסטינית בשנת 1994 שוקד ד"ר יוסף ואלך לחקור ולתעד את שירותי הדואר הפלסטינים • לאחרונה ריכז ד"ר ואלך את החומר שאסף באתר אינטרנט חדש, הכולל קורפוס עשיר של פריטי דואר לצד הסברים ממצים על שירותי הדואר ברשות הפלסטינית

האירועים בהסכמי אוסלו והקמת דואר הרשות הפלסטינית, בדגש על האירועים הקשורים להפעלת שירותי הדואר של הרש"פ; ריכוז מסמכי המקור אשר שימשו לביסוס עבודת המחקר, כגון הודעות לקהל, סיכומי פגישות חפיפה וכיו"ב, אשר מופיעים בשלמותם; הסבר על שיטת העבודה של איסוף הפריטים הכלולים באוסף; כמו כן ישנו פרק הכולל הפניות בביוראפיות אל מאמרים שפורסמו בעיתונות הבולאית.

* לכניסה לאתר יש להיכנס לדף הבית של ד"ר ואלך – www.josefwallach.com – וללחוץ על השדה השמאלי (The Establishment of the Palestine Authority Post).

ריותי הדואר שפעלו באזור יהודה ושומרון ובחבל עזה עברו תמורות ותהפוכות מאז תום המנדט הבריטי ועד ימינו. במרוצת השנים עברו אזורים אלו מיד ליד, והונהגו בהם שירותי דואר שונים. במלחמת העצמאות נכבשו שטחים אלו על ידי הממלכה הירדנית, והיו תחת הנהגה ירדנית עד מלחמת ששת הימים. לאחר המלחמה עברו אזורים אלו לידי מדינת ישראל, ומאז החלת הסכמי אוסלו בשנת 1994, הם מצויים ברובם תחת שליטת הרשות הפלסטינית.

במשך השנים חקר ד"ר יוסף ואלך את תולדות הדואר באזורים הללו, ולאחרונה העלה לאוויר אתר אינטרנט חדש, אשר מתמקד בשירותי הדואר שפעלו בשנותיה הראשונות של הרשות הפלסטינית (מאז הסכמי אוסלו בשנת 1994 ועד שנת 2000). צביון החיים באזורים אלו נידון בהרחבה והינו מושא מחקרם של חוקרים מענפים שונים, והאתר החדש מוסיף נדבך בהכרת חיי היומיום בשנות הרש"פ הראשונות.

ד"ר ואלך העמיד אוסף עשיר של פריטי דואר מהרש"פ ועמד בקשרים שוטפים עם מנהלי הדואר על מנת להשיג פריטי דואר מגוונים ככל שאפשר. בעמוד הבית של האתר הוא עומד על המניעים שדחפו אותו להתמקד בתחום זה:

"אני אספן, חוקר ומתעד, העוסק זה שנים רבות בתחום תולדות הדואר של ארץ ישראל. אזור סוער זה של העולם עמד לאורך כל תולדותיו במוקד של מאבקים אלימים ושל חילופי שלטון, אשר השפיעו כמובן גם על הפריסה והטיב של שירותי הדואר שניתנו לתושבים. עובדת היותי בן התקופה נתנה לי את האפשרות לתעד מכלי ראשון את השפעת חילופי הממשל בדור האחרון... ועסקתי שנים רבות בחקר ובתיעוד שירותי הדואר באזורים אלו... היה זה אך טבעי שאמשך בפעילות מחקרית זו גם בתקופה בה החל מימוש הסכמי אוסלו, וחלק מן השטחים הועבר לאחריית הרשות הפלסטינית. הייתה זו הזדמנות של "פעם בחיים" לתעד בזמן אמת את תהליך הקמת שירותי דואר של מדינה חדשה."

אתר האינטרנט החדש, המופיע בעברית ובאנגלית כאחד, כולל בחובו מספר פרקים המכסים את ההיבטים השונים של הנושא: עמוד בו מרוכזים פריטי הדואר מהרש"פ בסיווג לפי תתינושאים; עמוד המוקדש להצגת תוצרי המחקר; תיאור כרונולוגי של השתלשלות

פרק השתלשלות האירועים בהקמת דואר הרש"פ. באמצעות הסרגל העילי ניתן לדפדף בין הפרקים השונים של האתר

"משא ומתן" בולאי

באתר מצויים פריטי דואר מייצגים רבים, כמו קטלוג חותמות דואר מבתי הדואר השונים וקטלוג של בולי הרשות הפלסטינית. הבולים מוצגים בקטלוג לצד הסברים שונים, ובייחוד מובאים בולים חריגים שעוררו מחלוקות ובעיות בשעתם. כך ניתן ללמוד כי הבולים הראשונים הונפקו בגרמניה לאחר בדיקה עם מספר גורמים, וכי ההיתר החוקי להנפקת בולי הרש"פ מופיע כבר בהסכם העברת הסמכויות למתן שירותי הדואר של הרש"פ. במסמך זה – המופיע באתר החדש בשלמותו – נקבע כי הבולים יישאו את הכיתוב "הרשות הפלסטינית", לצד העריך והנושא. על פי המסמך, חייב העריך להיות נקוב רק במטבע חוקי באזורים אלו.

בקטלוג הבולים מפנה ד"ר ואלך את הגולש למספר שינויים שנקטה הרש"פ בבולים הללו בניגוד למסמך זה – כמו החלפת השם הרשמי "הרשות הפלסטינית" ל"פלסטינה" ושינוי העריך למיל, כדי ליצור אפקט תעמולתי: להציג לכל כי הרש"פ ממשיכה היסטורית את הרצף של

"הייתה זו הזדמנות של פעם בחיים" לתעד בזמן אמת את תהליך הקמת שירותי דואר של מדינה חדשה, מסביר ד"ר ואלך בדף הבית את המניעים שדחפו אותו להתעסק בפרייקט

מסמכי המשא ומתן עם הרש"פ באשר לבולים אלו מופיעים גם הם באתר, וניתן ללמוד דרכם על הסכמתו של יצחק רבין "להנשיר" בולים אלו במידה והערך יוחלף לערך תקני – ומכאן נולדו בולים עם הדפס רכב שהסתיר את הערך "מיל" באתר הרש"פ

לצד בולים וחותרמות, מופיעים באתר מעטפות מייצגות, אשר שופכות אור על התפתחות שירותי הדואר של הרש"פ והקשרים בינם לבין דואר ישראל. המעטפות מסווגות גם הן לפי נושאים, ובהצגה המפורטת של כל אחד ממרכיבי המעטפות מדגים ד"ר ואלך תופעות רבות. תחת הקטגוריה "טפסים" בסרגל האתר העליון מופיעים פריטי דואר נוספים – תוויות דואר רשום, אישורי מסירה, תוויות רישום לדואר חבילות, מעטפות רשמיות וכיו"ב.

מאחורי הקלעים

בפרק "המחקר" המופיע בסרגל האתר העילי רוכזו תשעה מאמרים שונים, אשר כל אחד מהם דן ומקיף זווית התבוננות אחרת באשר להתפתחותם של שירות הדואר. בין היתר ניתן לקרוא באריכות על סגירת שירותי דואר ישראל כחלק ממימוש הסכמי אוסלו;

על מקום הטבעתן של חותרמות היום הראשון הרשמיות; על חותרמות ביול שלא הופעלו; על המאבק מול שירותי הדואר של ישראל ועוד. בלחצן השמאלי ביותר בסרגל מופיע הפרק "התיעוד". בפרק זה מפיגש ד"ר ואלך את הגולש עם שיטות העבודה שגיבש, הרגלי העבודה שלו והעקרונות שעמדו לנגד עיניו בכל שלבי המחקר. בכך נחשפת לגולש אופי העבודה בגיבוש מחקר פילטלי.

בפרק מופיעים האפיקים והצינורות ששימשו את ד"ר ואלך להשגת פריטי הדואר. ד"ר ואלך אף מתייחס לביקורת שהוטחה עליו על כך שמרבית המעטפות ששימשו אותו לצורך המחקר התיעודי הינן מעטפות פילטליות פרייזומתו:

אין חולק על כך שבמצב אידיאלי עדיף היה לבסס את המחקר על מעטפות "מסחריות" בלבד, כאלו שנשלחו כחלק מפעילות הדואר הרגילה בתקופה בה מדובר. עם זאת, חייבים המבקרים לשאול את עצמם האם ניתן היה בפועל לנהל מחקר תיעודי זה עם מעטפות מסחריות בלבד. התשובה היא חד משמעית – לא. היקף הפעילות של דואר הרשות הפלסטינית בראשית תקופת פעילותו היה נמוך ביותר... יש לשקול את החיסרון שביזומה ה"פילטלית" לעומת התיעוד המיוחד והבלעדי שלא ניתן היה להגיע אליו בדרך אחרת.

בהמשך הפרק מגולל ד"ר ואלך באילו אופנים פעל על מנת למצות מבתי הדואר השונים את מירב שירותי הדואר שסיפקו וליצור גיוון מרבי של פריטי דואר, וזאת בשעה שלא היה ידוע מתי יופעלו החותרמות ואילו בתי דואר ייפתחו.

לסיכום, באתר החדש מופיע ריכוז מקיף של פריטים מדואר הרש"פ, לצד הסברי עומק שנכתבו לאחר מחקר יסודי. ארגון החומר באופן ידידותי למשתמש מאפשר לגולש להיחשף למבחר הפריטים השונים. שיבוץ המידע המקיף מוסיף ערך מוסף לפריטים והופכת את האתר לאבן שואבת עבור חוקרים, אספנים וכל מי שנפשו חפצה להכיר צד נוסף מחיי היומיום של תושבי הרשות הפלסטינית.

בין קטלוג החותרמות באתר רוכזו חותרמות דואר שהוטבעו לציון אירועים מיוחדים, כמו חותרמת לציון ביקור הנשיא קלינטון (14 בדצמבר 1998), חותרמת לציון המילניום (31 בדצמבר 1999) וחותרמת לציון תחילת אירועי בית לחם (4 בדצמבר 1999) המופיעה בתמונה

פלסטינה המנדטורית. מסמכי המשא ומתן עם הרש"פ באשר לבולים אלו מופיעים גם הם באתר, וניתן ללמוד דרכם על הסכמתו של יצחק רבין "להנשיר" בולים אלו במידה והערך יוחלף לערך תקני – ומכאן נולדו בולים עם הדפס רכב שהסתיר את הערך "מיל" ב"פילס". באתר אף מופיע מאמר העוסק במדיניות מכירת הבולים והפצתם באשנבי הדואר, אשר דן בשאלה מדוע חלק מהבולים ניתן היה לרכוש רק מהסוכן בגרמניה ולא באשנבים.

פרק החותרמות באתר כולל חותרמות דואר ששימשו בשנים הראשונות להקמת הרש"פ וחותרמות מבתי הדואר הישראלים שפעלו בשטחים שהועברו לניהול הרש"פ עם החלת הסכמי אוסלו. החותרמות סווגו לקטגוריות ולתתי-קבוצות, וארגון החומר המקיף מאפשר להסיק משמעויות שונות. בין היתר ניתן ללמוד כי החותרמות הראשונות, אשר נכנסו לשימוש לראשונה ב-1.1.1995 ויוצרו במתכונת של "חותרמות גשר" (כאשר התאריך משולב בתוך 'גשר' במרכז החותרמת), היו זמניות ועל פי סגנונם והדמיון לחותרמות המצריות יוצרו כנראה במצרים.

בפברואר באותה השנה החלה הפצתן של חותרמות מתכת בעלות "אורך נשימה" רב יותר שיוצרו בגרמניה אשר הוטמעו בבתי הדואר בהדרגה. עם מימוש הסכמי אוסלו ב' בנובמבר 1995 הופעלו ברחבי הגדה המערבית 36 בתי דואר, ותחילה נכנסו בהם לשימוש חותרמות גומי, שנעשו כנראה בייצור מקומי.

בנוסף לחומר התיעודי העשיר מובאים באתר בשלמותם מסמכי יסוד רבים אשר שופכים אור על דואר הרש"פ ותהליך הקמתו

הנפקות בעולם לציון אירועים ומועדים

מאת: אביב רויכמן

משיטת ממשל פשיסטית-דיקטטורית לשיטת ממשל דמוקרטית, וזאת בהסכמה עממית וכמעט ללא שפיות דמים. שם המהפכה נגזר מכך שהחיילים נשאו פרחי ציפורן בקני רוביהם, כאות לאי אלימות. בהנפקה מופיעים גם דגלי ספרד ויוון, אשר בעקבות רוח השינוי של פורטוגל עברו אף הן תהליך דומה שנים ספורות לאחר פורטוגל.

250 שנים ללוטו הספרדי (1763)

ספרד הנפיקה לאחרונה בול לציון 250 שנים ללוטו הספרדי. הלוטו הספרדי הינו אחד הותיקים בעולם. בניגוד למקובל בהגרות מקבילות בעולם, הגרסה הספרדית ללוטו דוגלת בחלוקה שוויונית יותר של כספי הזכייה, כך שהפרסים מתחלקים בין יותר משתתפים. מדי שנה נערכת בסמיכות לחג המולד הגרלה שנתית, אשר נחשבת באופן מסורתי לגדולה בהיקפה בעולם (פרסים בסך מצטבר מעל 2 מיליארד יורו).

50 שנים לחידוש יחסי סין-צרפת (1964)

סין הנפיקה באפריל שני בולים לציון 50 שנים לחידוש היחסים הדיפלומטיים מול צרפת בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה. היחסים בין המדינות ידעו מורדות בעקבות מלחמת הודו-סין הראשונה (בשנים 1946-1954), שהתחוללה בין אנשי הווייט מין ובין השלטון הקולוניאלי הצרפתי, כשבסיומה חולקה וייטנאם. צרפת אגב לא נטלה לאחר מכן חלק במלחמת וייטנאם בין ארה"ב לצפון וייטנאם.

בבול אחד מופיע ציור של נהר

קינהואי (פלג של נהר היאנגצה) וברקע העיר נאנג'ינג, ובבול השני מופיע ציור של נהר הסן וברקע העיר פריז. היחסים בין המדינות שוב עברו לאחרונה משבר קטן בשנת 2008, כאשר נשיא צרפת דאז סרקוזי נפגש והביע הזדהות עם מנהיגו הגולה של העם הטיבטי, הדלאי למה.

300 שנים לארמון בקינגהאם (1714)

בריטניה ציינה בחודש אפריל בסדרת בולים 300 שנים לארמון המפורסם ביותר בעולם בלונדון, הוא ארמון המלוכה הבריטי. הסדרה כוללת בחובה שישה בולים המתארים תקופות שונות בהיסטוריה של הארמון. יש לציון כי רק בשנת 1837 הפך המבנה לארמון העיקרי של בית המלוכה, עם כניסתה לתפקיד של המלכה ויקטוריה.

40 שנים למהפכת הציפורנים (1974)

פורטוגל הנפיקה בחודש אפריל שני בולים וגיליונית מזכרת לציון 40 שנים למהפכת הציפורנים. במהלך המהפכה עברה פורטוגל

ברצוני לארגן קבוצה של אנשים המתעניינים בתחום ההיסטוריה של דואר מדינת ישראל. חברי הקבוצה יוכלו להתמקד במדבקות, חותמות, דמי דואר, תוויות מס"ד, תשניות דואר של יהודה ושומרון וכיו"ב. החברים יוכלו להחליף ביניהם מידע וחומר בולאי בנושאים אלו. המעוניינים מוזמנים לשלוח אלי את פרטיהם באימייל או בדואר,

גנדי ברמן, ת.ד. 440 חולון 58103
bermangenady@gmail.com

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות:

מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, לא חתום בלי שובל).

8/4/2014

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל תשע"ד

MEMORIAL DAY 2014

2297	2.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	1.00 ₪
נו"ר			6.00 ₪		

50 שנה למועצה האזורית מטה יהודה

REGIONAL COUNCIL MATEH YEHUDA – 50 YEARS

2298	3.10 ₪	6.20 ₪	6.20 ₪	6.20 ₪	1.55 ₪
נו"ר			8.20 ₪		

כינורות שניצלו מהשואה

VIOLINS THAT SURVIVED THE HOLOCAUST

2299	9.60 ₪	19.20 ₪	19.20 ₪	19.20 ₪	4.80 ₪
נו"ר			21.20 ₪		

* גיליון הכינוורות הונפק כגיליון מקושט של 10 בולים ו-5 שבלים

ברכות (בול מן המניין) מזל טוב לנישואין

GREETINGS (DEFINITIVE STAMP) MAZAL TOV FOR MARRIAGE

2300	2.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	1.00 ₪
נו"ר			6.00 ₪		

* הבול הונפק גם במתכונת "הבול שלי"

ברכות (בול מן המניין) מזל טוב לנישואין (הבול שלי)

2300	29.00 ₪	58.00 ₪	58.00 ₪	
------	---------	---------	---------	--

שפת הסימנים הישראלית (בולים מן המניין)

ISARAL SIGN LANGUAGE (DEFINITIVE STAMPS)

ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2301
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2302
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2303
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2304
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2305
ש"ח 5	ש"ח 20.00	ש"ח 20.00	ש"ח 20.00	ש"ח 10.0	סדרה
		ש"ח 24			כו"ר

קונטרס שפת הסימנים הישראלית

BOOKLET – ISARAL SIGN LANGUAGE

ש"ח 80.00	ש"ח 40.00	2305b
-----------	-----------	-------

ספורט תחרותי לא אולימפי

NON-OLYMPIC SPORTS

ש"ח 1.95	ש"ח 7.80	ש"ח 7.80	ש"ח 7.80	ש"ח 3.90	2306
ש"ח 2.50	ש"ח 10.00	ש"ח 10.00	ש"ח 10.00	ש"ח 5.00	2307
ש"ח 2.85	ש"ח 11.40	ש"ח 11.40	ש"ח 11.40	ש"ח 5.70	2308
ש"ח 7.30	ש"ח 29.20	ש"ח 29.20	ש"ח 29.20	ש"ח 14.60	סדרה
		ש"ח 31.20			כו"ר

תיות ביול

8/4/2014

טורפים ממשפחת הסמוריים – דלק

WEASELS AND RELATED SPECIES – MARTES TOINA

ש"ח 7.00	ש"ח 2.00	תב 77
----------	----------	-------

8/4/2014
חותמת יום הופעה
המורשת הלאומית - ציוני דרך

1/4/2014
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר אפריל 2014

4/2/2014
חותמת אירוע
נגב נובל - הכנס ה־79 של החברה הישראלית לכימיה

19.1.2014
חותמת אירוע
ביקור ראש ממשלת קנדה סטיבן הרפר

9.1.2014
חותמת אירוע
100 שנות תעופה בישראל

8/4/2014
חותמת יום הופעה
דלק

8/4/2014
חותמת יום הופעה
המורשת הלאומית - ציוני דרך

1/4/2014
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר אפריל 2014

4/2/2014
חותמת אירוע
נגב נובל - הכנס ה־79 של החברה הישראלית לכימיה

19.1.2014
חותמת אירוע
ביקור ראש ממשלת קנדה סטיבן הרפר

9.1.2014
חותמת אירוע
100 שנות תעופה בישראל

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט+ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

*** אטלס בולאי ***
 מזהה בולים
חדש ב- בית טוב
 אינדקס נושאים לאספנים תמטיים
 האתר: www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא
 - כנס לאתר, יעבור לעברית ולחיצה על דגל ישראל
 - לחץ אינדקס נושאים ובחר נושא מהרשימה
 - בנוסף בחר מהרשימה "ישובי ישראל" את היישוב שלך ותופיע
 ת.ד. 2278 בת-ים 50121 טל/פקס: 03-5626313
 בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות, אלבומים

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, הופיע מחירון בולי ישראל 2013 בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:
מנורת פוספור לבולי ישראל – 150 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד
רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871
טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים, דרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
אלנבי 94 תל-אביב (במתחם)
טל: 03-5605430; פקס: 03-5605755
email: stamps.center@gmail.com

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-18:30 (ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות – לחברי ההתאחדות. עיון במקום – לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א', טל: 03-6295547

למכירה

ניתן לרכוש עותקים קודמים של "שובל" במחיר של 5 ש"ח האחד + דמי משלוח.

(גיליון מספר 1 – 50 ש"ח. מספר גיליונות אינם יותר במלאי)

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים בולי ישראל, שנתונים, תוויות קלוסנדרוף, סימה ובולי זרחן שונים
טל נייד: 052-8301265

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124, טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131, מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים – ישראל וחו"ל – מכירה, קניה, הערכה מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420, טל/פקס. 03-5251552, דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים – איתן בר-ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט, קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325, רח' יפו 97 י"ם, טל: 02-6259638 פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת, טל: 03-9337024 נייד: 052-5974151

Talia Stamps Moshe Aharon Awad
 Mobile: 972523315322
 Telephone: 972537301142
 moshe.aharon39@gmail.com
 American Philatelist Member No. 220304
 Member of Association of Israeli Dealers <http://www.delcampe.net/stores/awad>
 Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231

טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145

Email: info@bwsegal.com

מבט להנפקות יוני 2014

בתאריך זה יונפק בולי המוקדש לשער פלמור שבנמל חיפה. שער זה הפך ברבות השנים כסמל מוחשי לעליות הגדולות בתקופה שלפני קום המדינה ולאחריה, שכן עברו דרכו מאות אלפי יהודים שהגיעו ארצה דרך הים.

בחמישי ביוני יופיע בול במסגרת הנפקה משותפת עם תאילנד לרגל שישים שנות ידידות בין המדינות. על הבול יוצגו פרי הרימון ופרי המנגוסטין, שני זני פירות אשר כל אחד נושא משמעות סמלית עמוקה בתרבותה של המדינה ומהווה מעין סימן-היכר שלה.

ב-23 ביוני יונפקו שני בולים המוקדשים לזכר נשים פורצות דרך בישראל: המשוררת אסתר ראב, מהבולטות שבסופרים ובמשוררים ילידי הארץ, אשר כונתה "המשוררת הצברית הראשונה", והכוריאוגרפית שרה לוי-תנאי, מחלוצות המחול בישראל, אשר ייסדה וניהלה את להקת המחולתימנית-מזרחית "ענבל".

כמו כן תופיע ב-23 ביוני גיליונית גרית מסוגנת של חיות ממשפחת דו-החיים בישראל: חפרית מצויה, טריטון הפסים, עגולשון שחור-גחון וסלמנדרה כתומה.